

**T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

**“CARLO GOLDONI’NİN ‘İKİ EFENDİNİN UŞAĞI’
ADLI OYUNUNDA BEATRICE KARAKTERİNİN
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

AYŞE ÇİĞDEM BATUR

İSTANBUL, 2009

**T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

**“CARLO GOLDONI’NİN ‘İKİ EFENDİNİN UŞAĞI’
ADLI OYUNUNDA BEATRICE KARAKTERİNİN
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

AYŞE ÇİĞDEM BATUR

TEZ DANIŞMANI: Öğr. Gör. Zurab SIKLHARULIDZE

İSTANBUL, 2009

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SPOR YÖNETİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Tezin Adı: Carlo Goldoni'nin 'İki Efendinin Uşağı' Adlı Oyununda Beatrice Karakterinin İncelenmesi
Öğrencinin Adı Soyadı: Ayşe Çiğdem Batur
Tez Savunma Tarihi: 28.05.2009

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğu Enstitümüz tarafından onaylanmıştır.

Prof.Dr.Selime Sezgin
Enstitü Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğunu onaylarım.

Program Koordinatörü
Öğ.Gör.Zurab SIKHARULIDZE

Bu Tez tarafımızca okunmuş, nitelik ve içerik açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmzalar

Tez Danışmanı: Öğ.Gör.Zurab SIKHARULIDZE

Üye: Doç.Dr.Melih Zafer ARICAN

Üye: Öğ.Gör.Tamar KHORAVA

ÖZET

Carlo Goldoni'nin, "İki Efendinin Uşağı" adlı oyununda Beatrice karakterinin incelenmesi

Batur, Ayşe Çiğdem

İleri Oyunculuk Programı
Tez Danışmanı: Öğr. Gör. Zurab Sikharulidze

Haziran, 2009, 70 sayfa

Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İleri Oyunculuk Yüksek lisans programında eğitim gören Ayşe Çiğdem Batur tarafından Carlo Goldoni'nin "İki Efendinin Uşağı" adlı oyunu ele alınmıştır.

Carlo Goldoni'nin 1745 yılında yazdığı, İtalyan ve Dünya tiyatrosuna kazandırdığı en ünlü klasik eserlerinden biri olan "İki Efendinin Uşağı", İtalyan Halk Tiyatrosu; Commedia dell'arte'nin son dönemde ki en önemli oyunlarından biri olarak kabul edilir. 3 perdeden oluşan oyunun incelenen çevirisi Rekin Teksoy'a aittir.

Bu tez çalışmasında, "İki Efendinin Uşağı" adlı oyunun metne ilişkin değerlendirilmesi, oyunun genel çözümlemesi, tüm karakterlerin analizi ve Beatrice karakterinin sahne sahne incelemesi temaları ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Para, Sevgi, Karakter Analizi, Commedia del Arte

ABSTRACT

Play of Carlo Goldoni's "The Servent of Two Masters" Beatrice Character's Analyze

Batur, Ayşe Çiğdem

Advanced Acting Progame
Thesis Consultant: Zurab Sikharulidze

June, 2009, 70 pages

This thesis has been analyzing Carlo Goldoni's play "The Servent of Two Masters".

"The Servant of Two Masters" was written by Carlo Goldoni back in 1745 which is one of the most famous classical masterpeace in İtalian and World theatre. "The Servant of Two Masters" is one of the most important play in İtalian puplic theatre of Commedia del Arte's last century play. The 3 act play research translation is done by Rekin Akmansoy.

In this resume; the play scripsrts evaluation for "The Servant of Two Masters". The play's general analyze, all character's analyzes and stage by stage analyze of the character Beatrice themes are taken.

The key words ; Money, Love, Character Analyze, Commedia del Arte

2. DRAMATURJİK ÇALIŞMA

2.1 OYUNUN YAZARI ve DÖNEMİ

CARLO GOLDONİ

25 Şubat 1707 (Venedik) - 6 Şubat 1793 (Paris)

Bir doktorun oğlu olan Goldoni, Perugia'da Cizviz okuluna, daha sonra Rimini'de Domeniken okuluna gitti. Tiyatroya küçüklükten başlayan ilgisi hep sürdü. Pavia'da burslu okumaya başladı. Burada kılıç,dans,müzik,şarkı ve şiir öğrendi. Pavia'nın en tanınmış ailelerinin kızlarını gülünç düşüren bir taşlaması yüzünden okuldan çıkarıldı. Udine'de hukuk öğrenimine devam etti. Aşk ilişkileri yüzünden kenti terk ederek babasının bulunduğu Görz'e gitti, orada Kont Lantieri'ye Martellian koşuğuyla (ortaçağ Fransız Alexandrin ölçüsünden gelen on dört heceli koşukla) yazılmış bir kukla oyunu sundu.1726'da Modena'da ve Padua Üniversitesi'nde hukuk öğrenimine devam etti. İlk aşkını "güzel yaşlanamayacağı" korkusuyla terketti. Venedik'e döndü. Bir yanlışlık sonucu zamanından önce Baro'ya kabul edildi. Milano'ya geçti. Müzikli oyununun Milano Operası tarafından geri çevrilmesi üzerine elyazmalarını yakarak ertesi sabah Venedik Dışişleri'nde çalışmaya başladı. 1733'te savaş yüzünden Venedik delegasyonu ile birlikte Kırım'a gitti. 1734'te görevinden ayrılarak Modena'ya döndü. Avusturyalı asker kaçakçılarının saldırısına uğrayarak Verona'ya kaçtı. Casali tiyatro topluluğuyla birlikte Venedik'e gitti, topluluğun oyun yazarı olarak ülkeyi dolaştı. Venedik'e dönerek Cenova konsolosluğunu ücretsiz olarak üstlendi. Parasızlıktan Rimini'ye geçti. Avusturya işgali yüzünden Toscana'ya, Pisa'ya giderek hukukçuluk yaptı. İtalyan edebi dili olan Toscana dilini öğrendi. 1747'de G.Medebac adlı oyuncu-yapımcıyla anlaşma imzalayarak Venedik'te Teatro Sant'Angelo'da birlikte çalışmaya başladı. Medebac'ın topluluğunu gerçekçi yeni bir komedyaya anlışıyla çalıştırdı. 1750'de (izleyici çekmek için) yılda on altı komedyaya yazacağını duyurdu. 1753'te telif hakları anlaşmazlığı yüzünden Teatro San Lucay'la çalışmaya başladı. Parma'ya geçerek Dük Philip için komik bir opera yazdı, karşılığında saray şairi yapılarak yıllık 3.000 liralık gelir bağlandı. 1758'de Roma'ya geçerek Tordinone tiyatrosuyla çalışmaya başladı. Topluluğun başarısızlığı

karşısında Venedik'e döndü. 1761'de Gozzi'yle rekabetten yorgun, Paris'teki *Comedie-Itallienne*'den gelen öneriyi kabul etti. 1762'de Paris'e gitti. Topluluğun eskimiş yöntemlerle çalışması yüzünden 1764'te anlaşmasının bitiminde topluluğu terk etti. Fransız devrimi sırasında kendisine bağlanan gelir kaldırıldı. 1792'de yatağa düştü. Ulusal Konvansiyon Meclisi'nin kendisine gelir bağlamasından bir gün sonra yaşamını yitirdi.

Fransa'da Diderot, Almanya'da Lessing, İngiltere'de Lillo'ya koşut Aydınlanma dönemi burjuva tiyatrosunun başlıca bir temsilcisi olan Goldoni, halk tuluat tiyatrosu olan *Commedia del arte*'ye edebi nitelik kazandırarak, İtalya'da gerçekçi komedyanın özellikle de duygulu komedyanın kurucusu olmuştur.

1748'e kadar tragikomedya ve yanısıra, Metassasio üslubunda ara oyunlarla melodrama ve targedyalar yazdıktan sonar, burjuva aydınlanmacı düşünce doğrultusunda İtalyan komedyasında doğallığı ve yaşama yakınlığı yeniden kazandırmaya çalışmış, bu yolda da Moliere'i ve Machiaveelli'yi kendisine örnek alarak, katı şematik tuluat komedyası geleneğini yıkmış, Venedikli orta ve alt sınıf insanının yaşamını sahneye çıkararak, *Commedia Del Arte*'ye özgü tipleri gündelik yaşamdan alınan bireysel karakterlere dönüştürmüş, tuluat tiyatrosunun değişmez tiplerinden sadece dördünü alıkoymuş, yan karakterler için belli rolleri olan çekici tipleri (hizmetçi kızlar, aile dostları, sevgili çiftler) ortaya çıkararak geleneksel maske tiplerini arkaplana atmıştır. Böylece dolantı komedyası kendi etki ve gelişimini kişilerle çevreden alan karakter ve tore komedyası içinde erimiş, tuluat tiyatrosunun halk öğeleri, boy atmakta olan burjuva insanının gereksinimlerine karşılık veren yeni bir içeriğe oturtmuştur.

Goldoni, bu uğraşını yeni bir halk dilini kullanarak pekiştirmiş, bu arada doğaçlama konuşma dili yerine düz yazıya dayalı karşılıklı söyleşi düzenini getirmiştir. Goldoni'nin oyunlarında, ahlak dersi vermeye kalkmaksızın, ahlaki-eğitici öğenin aydınlatmacı bir estetiğin temel bileşkelerinden biri olarak yer aldığı görülür. Goldoni güldürülü bir alaylama içinde, sevimli halk tiplerini kendi karşıtı olumsuz tipleriyle verebilmeyi başarmış, kişileri gerçek dışı abartılı görünüşlerinden sıyrarak olağan kişiliklerine dönüştürmüştür.

Goldoni, "elimden düşürmediğim iki kitabım var. Biri Dünya, öteki Tiyatro" diyor. Zaten yaptığı, Dünyada gözlemlediklerini olduğu gibi tiyatro sahnesine aktarmaktır. Kahramanlığın

yerine günlük işleri, olağanüstülüğün yerine sıradanlığı seçmeyi bildiği için de oyunları çağının en gerçekçi tanıklarındır.

2.2 OYUNUN ÖZETİ

Carlo Goldoni'nin yazdığı "İki efendinin uşağı" adlı oyun 3 perdeden oluşan bir komedyadır.

Florindo, sevgilisi Beatrice'nin erkek kardeşi Federico'yu düelloda öldürdüğü için Torino'dan Venedik'e kaçmıştır. Beatrice ise erkek kılığına girerek kendisini aramaya düşmüş ve Venedik'e gelmiştir. Kendisini erkek kardeşi Federico yerine koyan Beatrice, Florindo'yu bulmaya çalıştığı kadar kardeşi Federico'nun, tüccar Pantolone ile olan alacak verecek ilişkisini de çözmeye çalışır. Federico'nun (Beatrice) Pantolone'yi ziyarete geldiği sırada, Pantolone kızı Clarice'i Silvio ile nişanlamaktadır. Federico'nun (Beatrice) gelişi gerçek bir şoka neden olur. Çünkü Federico ölmeden önce, Pantolone kızını Federico'ya vermiştir. Bu ziyaret de nişanlılar için büyük bir yıkım olur ve gelen Federico'nun aslında Beatrice olduğunu bilmedikleri için ayrılmalarına sebep olur.

Truffaldino, Beatrice'nin uşağı olarak Venedik'e gelmiştir. Ancak daha fazla karnını doyurma isteği ve para kazanma hırsı onu, Beatrice'den gizli Florindo'nun da uşaklığını yapmaya itmiştir. Bu iki taraflı uşaklıktan ne Beatrice'nin ne de Florindo'nun haberi vardır. Truffaldino her iki tarafı da idare etmeye çalışır. Fakat zaman zaman idare edebilmek için iki efendisine de yalanlar söyler. Bu yalanlar bir süre sonra gitgide sarpa sarar ve ortalığın karışmasına neden olur.

Birbirinden habersiz aynı otelde kalan Beatrice ve Florindo'nun bavullarını birbirine karıştırması ve birbirlerinin eşyalarını görmesi Truffaldino'yu başka bir yalan söylemeye iter. İki sevgili de bu sebepten dolayı birbirlerinin öldüğünü zanneder. Kendilerin öldürmek üzere odalarından çıkan iki sevgili karşılaşır ve olayların açığa çıkmasıyla tüm sorunlar çözüme kavuşur.

Beatrice'nin kimliğinin ortaya çıkmasıyla da, Silvio ve Clarice rahat bir nefes alır. Beatrice Pantolone ile olan alacak işini görür ve Florindo ile evlenir. Trufaldino ise Smeraldina ile evlenir.

2.3 OYUNUN TÜRÜ

COMMEDIA DEL ARTE

“*Commedia Del Arte*” deyiminin tecüme dilmesi güçtür. Harfi harfine tercüme edildiğinde, yaklaşık olarak “ sanatçıların komedisi” anlamına gelir. Ayrıca amatörlerin gösterilerini ayırarak profesyonellerin gösterilerini ifade eder. Bu biçimde kendi doğasını ve özelliklerini daha iyi gösteren başka adlar da verilmiştir. Bunlar; *Commedia alla Maschera* (maskeli komedi), *Commedia Improviso* (doğaçlama komedisi) ve *Commedia del Arte All Improviso* (doğaçlamaya dayalı komedi).

Carlo Goldoni, *La Commedia del Arte* deyimini, bir tiyatro sanatçısı olarak, yazılı komediyi, maskeli ve doğaçlama komedisinden ayırt etmek için kullanmıştır. Ancak bu deyim, Goldoni’ye kadar yani 18. yüzyıla kadar sanatçıların aktiviteleri veya profesyonel gösteri toplulukları için kullanılmamıştır. Daha önceleri profesyonel oyuncular ve gruplar için kullanılan isimler, daha özgün olma eğilimindeydiler. *La Commedia Delgi Zanni* (Zanni’lerin komedisi), *La Commedia a Soggetto* (metinsiz komedi), *La Commedi all Italiana* (İtalyan komedisi) veya *La Commedia Mercenaria* (Pazar yerinde oynanan komedi).

Arte İngilizceye yalnızca sanat olarak değil, aynı zamanda zanaat ve yöntemini bilmek olarak çevrilebilir. Dario Fo, *arte*’nin yalnızca sanatta serbestliği işaret ettiğinin altını çizer.

Commedia del Arte, sanatçı olarak kabul edilen profesyonel sanatçılar tarafından sahnelenen komedi demektir. Sadece otoriteler tarafından tanınan sanatçılar, *Commedia* oyuncusu olarak sınıflandırılırlardı. *Arte* sözcüğü aslında dramatik sanatların birleşimini ifade eder. Bu birleşimi meydana getirenler; kontlar ve dükler için gösteriler sunmalarına izin verilenlerdi. Bu nedenle Fo’ya göre, *Commedia del Arte*’nin adlandırılması, sanatsal bir olaydan daha çok “*profesyonellerin birliği*” anlamını taşıyan sosyal bir olaya işaret eder.

Doğaçlamada oyuncunun karşılaştığı güçlükler arasında, yazılı bir metnin yük olarak görülmesi insanlara garip gelebilir. Ama halkın oluşturduğu bir seyirci topluluğuyla karşılıklı ve canlı bir ilişki içinde bulunan açık hava sahnesi oyuncuları için durum gerçekten böyleydi.

Eski *Commedia del Arte* ile *Commedia Erudita* arasındaki en önemli fark; birinin meslek, diğerininse hobi yada birisinin soylular, diğerinin daha aşağı tabakadan insanlar için olması değil, öncelikle birisinin açık havada, yaratıcılığın taze havasını soluyarak izlenebilecek bir tür olması, diğerinin ise kapalı mekanlarda sahnelenen ve hilelerle ayakta kalması sağlanabilen bir tür olmasıdır.

Commedia del Arte, 16. yüzyılın ortalarında, oyuncularını geçinebilmek için kalabalığı etkileyip, ilgi çekmenin zorunlu olduğu Pazar yerlerinde doğdu. Örneğin Zanni, yüksek sesle ve kaba bir şekilde konuşur. Çünkü onun komik tipi eğer aç değilse; meydandaki yaygarayı ve satıcıların bağırışlarını basturan sesiyle Venedik Pazar hamallarından doğmuştur.

Rönesans dönemi, hızlı bir oligarşik ilerleme dönemidir. Öyle ki bu dönemde karnavalın geleneksel popüler gösterilerini belgelemek için bir damla mürekkep bile harcanmamış gibi gözükmektedir. Bugün yeniden canlanan Venedik Karnavalı ile birlikte, 19. yüzyılın ilk çeyreğinin bu Roma kutlamaları şeytanca görülür. Bununla birlikte sahnelerden yıllarca önce silinmiş olmalarına rağmen sokaklarda komedy maskelerinin popülerliğini koruduğu açıktır. Fakat bazı karakterlerin sokak kökenli olmalarına, 16. ve 17. yüzyıl oyuncuları tarafından sokaklarda icat edilip, yaratıcı bir şekilde oralarda gelişmelerine rağmen, 19. ve 20. yüzyıl karnavallarında sokaklarda yığınlar halinde ilerleyen komedy maskeleri şüphe götürmez bir şekilde geldikleri yere geri dönmektedir.

Bir kişi *Commedia del Arte*'nin giyinip süslenme ile doğaçlamanın bir araya gelmesiyle ortaya çıkan bir gösteri olduğunu söylediğinde doğrudan doğruya, kökeni karnavala dayanan bir çok kültürel olayın ritüel doğasına ulaşır. Karnavalda maskeleri, dili, saçmalığı, hicvi, taklitçiliği, akrobatlığı tek kelimeyle değişmez karakterlerinden birini oluşturan göçebelikle birlikte doğaçlama geleneğine geçen unsurların tümünü buluruz.

Floransalı şair ve oyun yazarı Anton Francesco Grazzini, bir çok bilginin *Commedia del Arte*'ye ait ilk tatmin edici kanıt olduğu konusunda hem fikir oldukları bir Zanni korosu ve Pantalone için bir düet, bir karnaval şarkısı yazmıştır:

Bergamolu ve Venedikli'yi oynarız.

Ülkenin her tarafını dolaşarak,

Bizim sanatımızdır komedi oynamak.
Ve bugün Floransa yapıyoruz.
Gördüğünüzü üzere işte Mister Benedetti
Bütün Zanniler biziz.
Ve rolümüzü en iyi şekilde oynarız.
Diğer favori oyuncular;
Aşıklar, Bayanlar, Yalnızlar, Katiller
Şimdi hepsi evde oturmaktalar.

Commedia del Arte'nin en önemli unsurlarından biri de maskedir. Etimolojik olarak bu kelime Latince'den gelir.

Commedia'da maske "bir karakterin tipi" anlamına gelir. Bu tanımlama bireysel her maskeyi kapsar. Bu nedenle aşıklar, gerçek maske takmamalarına rağmen, yine de maske olarak kabul edilirler. İtalyancada aşıklar, gerçek insanların canlandırılmasında, buldukları konum açısından insanın önemini anlayabilmelerine rağmen, hiçbir zaman başka birisiyle karıştırılmayacak olan *tipi fisi* (değişmez tipler) arasında sayılmışlardır. Bu nedenle bir *Commedia*'nın konusu kendi *point d'appui*'sinden (destek noktası) başlayıp ilerler. Yani geri dönüp geçmiş olayların incelemesine girmez. Bu nedenle bir aksiyon yaratır, başka bir aksiyona yol açar. Maske olduğu gibi kalır. Oyunun sonunda kendisiyle sahnelenmiş oyundan hiç etkilenmemiş olarak kutusuna geri döner. Bu nedenle maske, *all improvviso* (doğaçlama) türü trajediye hiç uygun değildir.

Commedia del Arte'de oyuncu, kişinin sınırları içinde kalmak zorundadır. Kişiliğin karmaşıklıklarına sığınamaz. Bir anlamda maskenin tutsağıdır ve kendi rolünü, bu ifadeyi aşan bazı duygu karmaşaları doğrultusunda değil, maskenin ortaya koyduğu ifade doğrultusunda oynamak zorundadır. Oyuncular maskenin kişiliğine uygun olarak yaşamak zorundadırlar. Toplum tarafından bunun daha fazlası gerekli görülmeyip ya da bunu destekleyen *arte* (sanat) zayıflayıp oyuncular bu yaşayışı sürdüremediklerinde, para kazanmak için bu kez yazara özerklik vermek zorundadırlar. (Goldoni döneminde olduğu gibi.) Her maske herkesin hayatında bir an'ı simgeler. Oyuncular yüzlerine taktıkları maskenin belirlediği "tipleri" simgelerler. Latin halk tiyatrosundan, karnaval gösterilerinden yada Platus ile Terentius'un oyunlarında basitleştirilmesinden kaynaklandığı ileri sürülen

Commedia Del Arte, kökeni ne olursa olsun, oyunculuğu meslek haline getirmek, sürekli temsiller veren yerleşik tiyatrolar kurmasını sağlamak gibi, çok önemli bir katkıda bulunmuştur İtalyan tiyatrosuna. Seyircinin oyunla kolayca bağlantı kurabilmesi için de, “tip” in niteliklerinin anlaşılmasını sağlayan maskeler kullanılmıştır.

İki Efendinin Uşağı'nın, o dönemin oyunlarından ayıran özelliği iyiler kötüler, yenenlerle yenilenler çatışmasının bulunmayışıdır. Sakin, iyimser, çelişkisiz bir çevre ele alınır. Mutlu sona ulaşırken kimse kınanmaz kimse cezalandırılmaz. Çünkü kişilerin tümü iyi yüreklidir, dürüsttür, hataları olsa bile bağışlanır türdendir.

İyimser görünüşünün altında, titiz bir gözlemci, acımasız bir eleştirici olan Goldoni'yi, İtalyan edebiyatının ilk büyük halk yazarı kılan, Gramsci'nin belirttiği gibi, “Rousseau'yu tanımadığı, Fransız devrimine tanık olmadığı halde demokrat oluşudur.”

XVI. yüzyılda İtalya'da gelişen *Commedia del Arte*, yazılı bir metin olmaksızın oyunların yalnızca ana konuları belirli bir konuyu istedikleri gibi sahnelemelerine dayanır. XVI. Yüzyılın ortalarında, Venedik ve Lombardiya'da yergili, gülünç tek kişilik gösterilerden kökenlendiği, Atellan farsı ile mimus özellikleri taşıdığı, ortaçağ jonklörleriyle soytarılarının bir uzantısı olduğu belirtilen *Commedia Del Arte*'nin ilk oluşum evresi, Ruzzante (Bealco) ve Calmo gibi oyuncuların, belli bir zanni tip içinde, Güney İtalya'daki karnaval günlerinde oynadıkları farslardır. Daha sonar bu çizgide bütün bir kent tiplerini içerecek biçimde gelişme gösteren *Commedia Del Arte*, çok oyunculu halk tuluat tiyatrosu toplulukları biçimini almıştır.

Venedikli tacir Pantolone, özdeyişler söyleyen, boğazına, rahatına, kadına düşkün Bolognalı Doktor, fındıkçı hizmetçi, kız, genç sevgililer, en önemlisi uşak *Commedia Del Arte*'nin başlıca kişileridir. Başlangıçta Zanni diye adlandırılan uşak, hareketliliği, hazır cevaplılığı, buluşlarıyla oyunun eksenidir. Zamanla, biri aptal (Arlecchino), biri kurnaz (Brighella) iki uşak tipi gelmiştir. (İki Efendinin Uşağında ise adı Truffaldino'dur)

Resim 2.3 : Commedia del Arte Tipleri
Kaynak : www.masquerademagic.co.uk

Commedia Del Arte, değişik sanatsal ve edebi geleneklerin bir karışımı olmuştur. Antik Roma Komedyası ile Rönesans edebi komedyası *Commedia Del Arte* de biraraya gelmiştir. Burada önemli olan konunun özgünlüğü değil, zaten bilinen bir olayın biçimsel çeşitlemesiydi. Karşılıklı konuşmalar kadar, ara sözsüz (lazzi) oyunlar da çok yetkin, usta işi, uyumlu ve zekice olmalıydı. Oyunlar, açık havada, halkın içinde, ufak bir yükselti üzerinde oynanıyordu.

Resim 2.4 : Commedia del Arte

Kaynak: www.italiadona.it

Commedia Del Arte topluluklarının çekirdeğini aileler oluşturuyordu; senaryolar ve lazziler de bu kişilerce düzenleniyordu. En önemli *Commedia Del Arte* toplulukları arasında şunlar sayılabilir; Accessi, Confidenti, Desiosi, Fedeli. Bu topluluklar Fransa, İspanya, İngiltere saraylarında (1546) temsiller vermişler, Almanya, Polonya ve Rusya'ya kadar gitmişler, özellikle Fransa'da uzun bir süre kalarak, *Commedie Itallienne* adını almıştır.

Rönesans'ta halkın yaratıcı gücünün, halk dilinin ve ince zekasının toplumun yüksek ve alt tabaka insanlarına bakışın tiyatrodaki anlatımı olan *Commedia Del Arte*, Avrupa'da *Commedie Italliene* yoluyla Moliere ve İtalya Halk tiyatrosu üstünde doğrudan etkili olmuş; her ülkede oranın özgül kimliğine ve diline bürünmüştür.

Ancien Regime'yle birlikte sona eren *Commedia Del Arte*'yi Goldoni ve Gozzi yeniden yaşatmak istemişlerdir.

Goldoni oyunlarında ilkin *Commedia del Arte*'nin sağladığı malzemelerden yararlanarak, Venedik'in değişik toplum katmanlarından getirir sahneye. Ama maskenin belirlediği tipleri, Venedik'te gelişmekte olan ticaret burjuvazisinin bireyleriyle özdeşleştirir. Bu değişimi daha da ileri götürdüğünde "maske"yi kaldırarak, "tip"leri kişilere dönüştürür. Böylece geleneksel halk tiyatrosu *Commedia del Arte*, Goldoni'nin aracılığıyla burjuva tiyatrosuna dönüşür. Tarihsel gelişime uygun bir dönüşümdür bu. Çünkü burjuvazinin de kaynağı halktır.

Dario Fo'ya göre, Goldoni, büyük ve önemli toplulukların Paris'e ya da başka yerlere gerçekleştirdikleri birçok turneden sonra, *Commedia del Arte*'yi yeniden İtalyanlaştırmaya çalışıyordu. O'na göre "reform" demek daha düzenli, daha derli topu bir İtalyan toplumuna neden olabilecek bir kültürel reform demektir. Konuya bu açıdan bakılınca, Goldoni'nin aslında oyunculara ucuz kahkahalar arayışında doğaçlama yapma yetkisi vermek istemeyen politik bir yazar olduğu görülebilir.

2.4 OYUNUN TİYATRAL TARİHİ

Carlo Goldoni (1707-1793) İki Efendinin Uşağı'nı 1745'te Pisa'da avukatlık yapmakta olduğu sırada yazar. Venedikli oyuncu Sacchi'nin önerisi üzerine kaleme aldığı oyunun, ilk olarak her perdesinin önemli üç dört perdesini yazmakla yetinir. Öbür sahneleri oyuncular *Commedia Del Arte* geleneğine uygun olarak doğaçlama oynarlar.

1753'te Goldoni eksik sahneleri de tamamlar. Çünkü *Commedia Del Arte*'ye karşı çıkmakta, anılarında belirttiği gibi, "... bir düzene, bir kurala uymadan birbirine eklenmiş sahneler yerine, gerçekten komediler" yazmayı amaçlamaktadır.

Milano'daki Picolla Tiyatrosu, 1947'de Paolo Grassi ve Giorgio Strehler tarafından kuruldu. Amaçları burjuvazi, hatta küçük burjuvazi ve faşist yılların baskısından sonra İtalyan tiyatrosunun, Avrupa kültürünü yakalamasına yardımcı olmaktı. 1903'ten 1943'e kadar İtalyan sahnelerinin galibi bir neo-klasik tiyatro bile değildi. Galip olan zina ve aldatmaca tiyatrosu, en kötü bulvar tiyatrosu türü ve en kötüsünden Fransız tiyatrosu türüydü.

Bütün Milan ve İtalyan toplumuyla, ilk olarak klasik İtalyan yazarları (Goldoni, Gozzi), yabancı başyapıtları (Sofokles, Shakespeare, Moliere, Büchner), 19. yüzyıl sonları realistleri (Otrovski, Becque, Gorki), çağdaş klasikler (Çehov, Pirandello), günümüz yazarları (Salacrou, Camus, Sartre) ve birkaç yeni İtalyan yazarının eserlerini içeren Vieux Colombier türü seçmeci repertuarın yeniden ortaya konulması yoluyla, tiyatronun yaşamla birleştirilmesini arzuluyorlardı.

İki Efendinin Uşağı, zihni daha çok meşgul eden diğer metinler arasında, neşeli ve kaygısız bir iz bırakarak popüler İtalyan kültüründe kendilerine ait köklerin arayışı ile Picollo'nun programını dengeledi. Grassi bu konuda şöyle düşünüyordu:

"İki Efendinin Uşağı", Goldoni döngümüz olarak adlandırılabilir bir dönemin başlangıcıydı. Goldoni'nin bu oyunu ilginç bir özelliğe sahiptir. *Commedia del Arte*'nin hem taçlandırılması hem de tacın devredilmesidir. Goldoni, orjinal olarak geleneksel *Commedia* akımına uygun olarak tek bir senaryo yazdı. İki efendinin uşağı, tek başına bir paradoks olan, yazılı bir *commedia* oyunudur.

20. yüzyıl tiyatrosunda İki efendinin uşağı adlı oyun altı farklı versiyonda oynamıştır. Aşağıda belirtilen versiyonlar birbirinden farklı yapıdadır. Bu versiyonların oyuncularında, mise en scene ve perspektif kullanma şekillerinde sürekli değişiklikler olmuştur.

24 Temmuz 1947

17 Nisan 1952

27 Ağustos 1956

10 Temmuz 1963

4 Ekim 1974

(ve 1987’de Picollo’nun kırkıncı yıldönümü için oluşturulmuş 6. versiyon)

Bunlara kısaca göz atmak gerekirse;

Birinci versiyon, kukla tiyatrosuna göndermeler yaparak, her iki boyutta da grafiksel bir yarı karikatür olarak *Commedia del Arte*’yi şekillendirme çabası yerine ona dayanarak daha çok akademik biçimde gerçekleştirildi.

İkinci versiyon, bir yandan “komedyenler topluluğu” evrenin yeniden yaratan, diğer yandan da tipik İtalyan olan bir atmosferi harekete geçiren bir realism duygusuna kararlı bir geçişi de beraberinde getirdi. Kukla ve oyuncak imasından vazgeçildi. Sartori’in deri maskeleri ilk defa ortaya çıktı. Aksiyonun şekillendirilebildiği oyuncuların yaptıkları keşiflerle şekillendirildi. Oyuncular, Goldoni’nin oyununu oynayan oyuncuları oynayan oyuncular haline geldi. Gösteri gezgin bir 18. yüzyıl İtalyan oyuncu topluluğunun her günkü yaşamının gerçekçi bir sunumu haline geldi.

Üçüncü versiyonda 1963’de Strehler, eseri yeniden sahneye koydu. Eleştirel ve tarihsel perspektifi bir kenara bırakmadı ama daha ileri giderek oyundan önce, oyun sırasında ve oyundan sonra paralel aksiyonu sağladı.

Dördüncü aksiyonda *All Improvisata* (doğaçlama) oyunculuğunun yapılmasında ilerlemeler kaydedildi ve oyuncunun zanaatkarlığı daha çok görülebilir hale getirildi.

Beşinci versiyon 1977’de yapıldı. Bu zamana kadar hayat ve gelenek, epik realizm ve commedia del arte arasındaki, büyük bir özenle altı çizilen farklılığı artık devam ettirmeyecekmiş gibi göründü. “Sembolik bitkinlik, bütün topluluğu ve canlandırdıkları hikayeyi etkisi altına almış gibi görünüyordu. Sanki tayatronun kendisi çökmüş commedia del arte görüntüsünde “Beckett” tarzında gibi düşünülmüştür.

2.5 OYUNDAKİ KARAKTERLERİN İNCELENMESİ

Pantalone dei Bisonosi: Commedia dell'Arte'nin ciddi, komikliğinin farkında olmayan, uzun tiratlar atmaya, öğüt vermeye düşkün, zengin Venedikli tüccar karakteridir. Pantolone, paradır.Kızı Clarice'i önce Torino'daki komisyoncusu Federico Rasponi'ye vermiş, ölüm haberini alınca da Silvio ile nişanlamıştır. Ancak Rasponi geri geldiğinde, Silvio ile nişanladığı kızını tekrar Rasponi'ye vermeye karar verir.

Clarice: Pantolone'nin kızıdır. Babası istediği için Federico Rasponi ile evlenmeyi kabul etmiştir. Ancak kalbi Silvio'dadır. Federico'nun ölüm haberini aldıktan sonra babasının da kararıyla sevdiği adamla nişanlanmıştır. Federico'nun (Beatrice) ani gelişiyile hayalleri yıkılmış ve sevdiği adamdan ayrılmak zorunda kalmıştır. Federico'nun aslında Beatrice olduğunu öğrendiğinde ise Beatrice'in isteğinden dolayı gerçeği Silvio'ya gerçeği açıklayamamış ve arada kalmıştır.

Silvio: Clarice'nin nişanlısıdır. Federico'nun (Beatrice) gelişiyile bu haksızlığa en fazla tepki gösteren aşıktır. Aşk ve hırsı yüzünden Federico'yu öldürmeye karar vermiştir. Aşk için kendi nişanlısından bile vazgeçmeye razı gözü kara bir karakterdir.

Truffaldino:Uslanmaz yalancı, plan kurmayan ya da düşünmeyen, okuma yazma bilmeyen, akrobatik devinimleri, ele avuca sığmaz tavırları olan,sevimli,zeki,hazır cevap bir uşak. Oyun boyunca meydana gelen karışıklıklar genelde onun yüzündendir. Sırf daha fazla para kazanmak ve karnını doyurmak için iki efendiye hizmet etmektedir.

Beatrice Rasponi: Federigo Rasponi'nin kız kardeşidir. Abisinin, sevdiği adam tarafından öldürüldüğü iddialarından sonra Venedik'e kaçan sevgilisini bulmak için erkek kılığına girerek Venedik'e gelir. Abisinin adıyla kendini tanıtır ve Federigo Rasponi'nin, Pantalone'den alacağı parayı da almak için Pantalone'nin evine gelir. Beatrice'nin gelişiyile, o sırada nişanlanmak üzere olan Clarice'in nişan töreni bozulur. Hem dalga geçmek hem de gerçek kimliğini ortaya çıkarmamak için Clarice ile evlenmek istediğini söyler. Silvio ve Clarice'nin arasındaki düğüm Beatrice'nin gelmesiyle başlar.

Beatrice, uzun bir süre sevdiği adam Florindo'yu bulamaz. Beatrice'in uşağı Truffaldino'nun başka bir efendiye de uşaklık etmesi işleri hem karıştırırken, hem de sorunların çözülmesine neden olur. Çünkü bavulları karışan iki aşık, bu sayede birbirini bulur.

Florindo Aretusi: Beatrice'in sevgilisidir. Torino'da sevdiği kadının abisini öldürmekle suçlandığı için Venedik'e kaçmıştır. Venedik'e geldiğinde kendine bir uşak tutar. Ancak o uşağın aynı zamanda sevgilisi Beatrice'nin uşağı olduğunu da bilmiyordur. Bir tesadüf sonucu önce sevgilisinin öldüğünü öğrenir. Kendini öldürmek için odasından çıktığında sevgilisiyle karşı karşıya gelir. Federigo Rasponi'nin ölümüyle bir alakası olmadığı anlaşılır.

Brighella: Otel sahibi ve Pantalone'nin en yakın dostudur. Akıllı, iyi yemek yapabilen bir adamdır. Oyun boyunca Beatrice'in oynadığı oyundan başından beri haberdar olan tek karakterdir. Beatrice'in iknası sonucu Pantalone'ye yalan söyleyerek, Pantalone'yi Beatrice'in aslında Federigo Rasponi olduğuna inandırmıştır.

Doktor Lombardini: Silvio'nun babasıdır. Oyunun en sakin ve olaylara ayak uydurabilen karakteridir. Genelde oğlunu sakinleştirirken ve ikna etmeye çalışırken veya Pantalone'nin verdiği kararları dinlerken görürüz.

Smeraldina: Pantalone'nin hizmetçisi. Alımlı, hazır cevap, meraklı ve dedikoducudur. Evlenmek isteği içinde olup, oyunun sonunda bu isteğini Truffaldino ile gerçekleştirmiştir.

3. TEZ ÇALIŞMASI İÇİN BELİRLENEN KARAKTERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1 KARAKTERİN (BEATRİCE) ÖZELLİKLERİ

Tez için belirlenen karakter oyundaki Beatrice karakteridir. Özelliklerini ise oyunda oynayacak oyuncu seçimine ve oyunda oyuncuya yardımcı olması açısından fiziksel ve duygusal özellikleri olarak 2'ye ayırarak sıralayacağım.

Fiziksel özellikleri: Güzel, sesini ve vücut dilini iyi kullanabilen, kumral, kahverengi gözlü, kemikli bir yüz yapısına sahip, iyi silah ve kılıç kullanabilen biridir.

Duygusal özellikleri: Zeki, pratik zekaya sahip, duygusal, zaman zaman mantığının önüne geçebilecek kadar duygusal olabilen, aşkı için her şeyi göze alabilecek cesaretle, yeri geldi mi erkek gibi davranabilecek ve dövülebilecek beceride, oyunculuk gücü yüksek ve sesini iyi kullanabilen biridir.

Beatrice için, bir sevgi ilişkisidir bu. Ancak bu yüzden de her sahici sevgide olduğu gibi temelde çelişkili, sancılı, uyum ve uyumsuzluk dolu bir durum söz konusudur.

3.2 KARAKTERİN (BEATRİCE) OYUN SÜRECİNDEKİ ETKİSİ

Beatrice “ İki Efendinin Uşağı” oyununda Truffaldino ile birlikte oyunun düğüm ve çatışma noktasını oluşturmaktadır.

Beatrice’in üçüncü sahnede erkek kardeşi Federigo Rasponi kılığında oyuna girmesiyle, ilk iki sahnede izlediğimiz mutlu nişan törenine gölge düşer. Öldüğü sanılan Federigo Rasponi’nin, Pantalone’yi ziyareti beraberinde Clarice ve Silvio’nun ilişkilerindeki düğümü yaratır. Daha önceden kızını evlendirmek için Federigo Rasponi’ye söz veren Pantalone, kızını Federigo geldiğinde tekrar ona vermeye karar verir. Böylece Silvio ve Clarice için ayrılık gözükür.

Beatrice’in amacı, erkek kardeşi Federigo ile Pantalone arasındaki alacak mevzusunu çözerek, erkek kardeşinin Pantalone’dan alacağı paraya sahip olarak sevdiği adam Florindo’ya yardım etmektir. Beatrice’in Venedik’e gelmesinin iki sebebi vardır; biri Florindo’yu bulmak diğeri de Pantalone’dan para almaktır.

(Goldoni; Çev. Teksoy, 2008, s. 19)

“” **Pantalone:** *Ne biçim laf öyle seni gidi lafını bilmez seni. (Arkasından koşmak ister)*

Beatrice: *Durun Sinyor. Ben bağışladım bile onu. Sert davranmanıza gerek yok. Zamanla onun da beni bağışlayacağını umuyorum. Bu arada hesaplarımızı gözden geçirelim. Bildiğiniz gibi Venedik’e gelişimin iki nedeninden biri de bu.*

Pantalone: *Hesaplarımız düzenli. Defterleri inceleyebilirsiniz. Paranız da hazır. İstedığınız zaman alabilirsiniz.””*

Federigo Rasponi kılığındaki Beatrice’i tanıyan tek kişi otel sahibi Brighella’dır. Brighella aynı zamanda Pantalone’nin çok güvendiği bir dostudur. Brighella da yalan söylemeye mecbur kalarak aşkı uğruna bu şekilde davranan Beatrice’e yardım eder ve o da oyunun bir parçası olur.

(Goldoni; Çev. Teksoy, 2008, s. 21)

“” **Brighella:** *Orası öyle ama kimliğinizi gizliyorsunuz.*

Beatrice: *Gizlemezsem birşey yapamam. Pantalone beni korumaya kalkar. Her kafadan bir ses çıkar; yok öyle yapma, yok şöyle yapma diye. Oysa özgür kalmak istiyorum. Fazla sürmeyecek ama olsun. Sürdüğü kadar yeter bana.*

Brighella: *Zaten oldum olası böyle tuhaflıklar yaparsınız siz Sinyora. Herşeyi bana bırakın. Güvenin bana. Size yardımcı olacağım.””*

Beatrice'in, Federigo Rasponi kılığında Venedik'e gelmesi en fazla Clarice ve Silvio'yu etkilemiştir. Tam da nişan töreninde Federigo Rasponi'nin çıkıp gelmesi, Pantalone'nin Federigo'ya daha önce verdiği sözü yerine getirmesine neden olur. Bu da kızı Clarice ile Federigo'nun evlenmesidir. Ancak Pantalone Federigo'nun öldüğünü duyduğunda kızını Silvio'ya verir. Clarice'in gerçekte sevdiği adam Silvio'dur. Fakat Federigo Rasponi'nin gelişi iki aşık için tam bir yıkım olur. Clarice bu durumdan dolayı sürekli ağlar. Beatrice ise oyununun bozulmaması için gerçeği açıklayamaz. Fakat Clarice ile baş başa kaldıkları bir gün, kızın çok üzülüp ağlamasına dayanamayarak gerçeği açıklar. Aslında Beatrice'in Clarice'e gerçeği açıkladığı bu sahnede, Beatrice'in oyun boyunca ulaşmak istediği üstün amacı anlayabiliyoruz. Erkek kılığında dolaşma nedeninin aslında sevdiği adamı bulmak için olduğunu, Pantalone'den alacağı parayı sevdiği adamın ihtiyacı olur düşüncesiyle almaya geldiğini anlıyoruz. Clarice'in gerçeği öğrenmesiyle, durumun Clarice tarafından düğümü bir anlamda çözülmüş olur. Ancak daha başka bir düğüm meydana gelir. Bu da Clarice'in bu durumu Silvio'ya açıklamaması gerektiğidir. Gerçeği bilen Clarice, Beatrice'e verdiği sözden dolayı Silvio'nun acı çektiğini göre göre ağzını sıkı tutar. Beatrice ise gerçeği açıklayarak tedbirsizlik ettiğinin farkındadır. Fakat bu durum için rahat etmesine sebep olmuştur.

(Goldoni; Çev. Teksoy, 2008, s. 41)

“Beatrice: Federigo Rasponi değilim ben, kız kardeşi Beatrice Rasponi'yim.

Clarice: Neler söylüyorsunuz, kadın mısınız?

Beatrice: Evet. Düşünsenize sizinle gerçekten evlenmek isteyebilir miyim?

Clarice: Peki kardeşinize ne oldu?

Beatrice: Öldü. Bir kılıç darbesiyle. Beni seven birinin onu öldürdüğünü söylüyorlar. Bu kılıkla sevdiğim erkeğin peşine düştüm bende. Dostluğun ve sevginin kutsal yasaları adına sizden rica ediyorum, beni ele vermeyin. Size böyle bir sır vermekle tedbirsizlik ettiğimi biliyorum. Ama davranışımın bir çok nedeni var. ilkin, sizin üzülmediğinizi görmek beni de üzüyordu. Sonra, sizin kendisine sır verebilecek bir kız olduğunuzu anlamıştım. Bir de Silvio beni tehdit etmişti, sizin de desteğinizle zor bir duruma düşmek istemiyorum.

Clarice: Silvio'ya söyleyebilir miyim bunları?

Beatrice: Olmaz. Sakın söylemeye kalkmayın.

Clarice: Peki söylemem.

Beatrice: Sözünüze güveniyorum.

Clarice: Güvenebilirsiniz.””

Fakat sahne sonunda Pantalone'nin gelişiyle Federigo (Beatrice) ve Clarice'in evlilik olayı ciddiye binmiş olur. Çünkü Pantalone, Federigo (Beatrice) ve Clarice'i tokalaşırken elele görmüştür ve bir an evvel evlenmeleri gerektiğini düşünmektedir. Clarice ise daha da zor bir duruma düşmüştür. Çünkü, Pantalone bu durumu açıklamak için Doktor Lombardi ve Silvio'nun evine gitmek üzere evden ayrılır. Bu sahneden sonra Clarice ve Silvio arasındaki ilişki tamamen çatışmaya dönüşür.

(Goldoni; Çev. Teksoy, 2008, s. 42-43)

“” **Pantalone:** Aferin size. Çok sevindirdiniz beni. Hemencecik mercimeği fırına vermişsin.
Beatrice: Onun gönlünü ederim dememiş miydin?
Pantalone: Benim dört yılda yapamadığımı, siz dört dakikada becerdiniz.
Clarice: (kendi kendine) Şimdi daha da zorlaştı durumum.
Pantalone: Artık düğünü kararlaştırmaya kalıyor iş.
Clarice: Bu kadar acele etmeyin babacığım.
Pantalone: Ya, siz burda el ele, diz dize oturun, ben de acele etmeyeyim öyle mi? Olmaz. Başıma bir bela gelmesini bekleyemem. Yarın herşey olup bitecek.
Beatrice: Daha önce hesap görüp, sözleşmeyi düzenlememiz gerek.
Pantalone: Hepsini yaparız, iki saatte biter hepsi. Yarın yüzükleri takacağız.
Clarice: Ama babacığım...
Pantalone: Ben bunları Sinyor Silvio'ya anlatmaya gidiyorum kızım.
Clarice: Ne olursunuz kırmayın onu.
Pantalone: Ne demek yani? Biri yetmiyor mu? İki koca mı istiyorsun?
Clarice: Öyle demek istemedim ama...
Pantalone: Aması maması yok. Bu iş bitti. Hoşçakalın.
Clarice: Ama...””

Oyun süresince kavuşmaya çalışan Beatrice ve Florindo, her ikisine de uşaklık eden Truffaldino tarafından zaman zaman aynı tesadüfleri yaşarlar. Bazen alacakları para, bazen eşyaları, bazen de yemekleri birbirine karışır. Ancak son sahneye kadar aynı otelde kalmalarına rağmen karşılaşamazlar. Truffaldino her iki efendisinin eşyalarını havalandırmak için bavullarını açtığı anda telaştan bavullardaki eşyaları birbirine karıştırır. Eşyaları bulan Beatrice ve Florindo da Truffaldino'dan bilgi almak için onu soru yağmuruna tutar. Truffaldino ise durumdan sıyrılmak için ikisine de benzer yalanlar söyler. Beatrice'e Florindo'nun öldüğünü, Florindo'ya da Beatrice'in öldüğünü söyleyerek, eşyaların eski efendisinden yadigar kaldığını anlatır. Bu durum karşısında Beatrice ve Florindo büyük üzüntüye düşer. İkisi de bu dünyada yaşamının bir anlamı olmadığını düşündüğünden intihar etmeye karar verir. Beatrice üçüncü perde üçüncü sahnedeki tiradında oyundaki sürecini ve olayların sebeplerini sıralar. Bu sırada orada olan Pantalone ve Truffaldino gerçeği öğrenerek

şaşkınlık içinde kalır. Aslında bu sahne Clarice, Pantalone ve Silvio düğümünün çözüm noktasıdır. Çünkü gerçeği öğrenen Pantalone haberi kızına vermek üzere otelden ayrılır.

(Goldoni; Çev. Teksoy, 2008, s. 81)

“Beatrice: *Ne karaymış alnımın yazısı. Florindo öldü, sevgilim, tek umudum öldü. O öldükten sonra yaşamamın ne anlamı var. Hepsi boşmuş hayallerimin. Boşunaymış çabalarım. Sonuçsuzmuş sevda düşlerim. Yerimi, yurdumu, anamı, babamı bırakıp erkek kılığına girdim. Tehlikelere göğüs gerdim. Hayatımı ortaya koydum. Hep Florindo için. Florindo ise ölmüş. Ne tükenmez çilen varmış Beatrice. Kardeşinin ölümü yetmezmiş gibi, şimdi de nişanlından oldun. Tanrı Federico'dan sonra Florindo'yu da aldı. Madem ki onların ölümüne ben yol açtım, madem ki suçlu benim, niçin beni cezalandırmıyor? Gözyaşları yararsız, yakınmalar boş. Florindo öldü. Bu acıya dayanamayacağım. Dünya zindan artık benim için. Onulmaz derdimle ben de peşinden geliyorum sevgilim. (teleşla odasına girer)*

Pantalone: *(Beatrice'nin söylediklerinin ve üzüntüsünün şaşkınlığı içindedir) Truffaldino!*

Truffaldino: *Sinyor Pantalone!*

Pantalone: *Kadınmış!*

Truffaldino: *Hatunmuş!*

Pantalone: *Olur şey değil!*

Truffaldino: *İnanılır gibi değil!*

Pantalone: *Aklım canım sana emanet!*

Truffaldino: *Rezalet bu, rezalet!*

Pantalone: *Gidip kızıma anlatayım.””*

Florindo'nun öldüğünü zanneden Beatrice, intihar etmek için odasına girdiğinde; aynı şekilde Florindo da Beatrice'ın öldüğünü zanneder. Florindo ve Beatrice kendilerini öldürmek için odadan çıktığında ise Brighella ve bir garson onlara engel olmaya çalışır. Bu sırada Beatrice ve Florindo ummadıkları bir anda karşılaşır. Bu sahne oyundaki düğümlerin çözümünün başlangıç noktasıdır. Oyundaki diğer düğümler ise Truffaldino'nun söylediği yalanlar sonucu oluşan düğümlerdir. Beatrice ve Florindo'nun karşılaşması Truffaldino'nun yalanlarının ortaya çıkmasına neden olacaktır.

(Goldoni; Çev. Teksoy, 2008, s. 85)

“Florindo: *Ne diye canınıza kıymaya kalktınız?*

Beatrice: *Öldüğünüzü söylemişlerdi bana.*

Florindo: *Kim söyledi?*

Beatrice: *Uşağım.*

Florindo: *Bende ölüm haberinizi uşağımdan aldım. Öldüğünüze inandırdı beni. Öyle bir üzüntüye kapıldım ki canıma kıymaya karar verdim.*

Beatrice: *Hep bu defter yüzünden.*

Florindo: *Benim bavulumdaydı. Sizin elinize nasıl geçti? Evet size verdiğim resim benim cebime nasıl girdiyse bu da o yoldan sizin elinize geçmiş. Bakın, size Torino'da verdiğim resim.*

Beatrice: *Uşağımız olacak alçakların neler karıştırdıklarını Tanrı bilir. Üzülmemiz, acı çekmemiz hep onların yüzünden.*

Florindo: *Benimki sizinle ilgili bir sürü ipe sapa gelmez şey anlattı bana.*

Beatrice: *Bende benzer şeyler dinlemek zorunda kaldım.*

Florindo: *Neredeler acaba?*

Beatrice: *Ortalıkta yoklar.*

Florindo: Şunları çağırıp bir sorguya çekelim.””

Bir araya gelen Beatrice ve Florindo, olanları birbirine anlatmaya başlarlar ve meydana gelen yanlış anlamaların uşakları yüzünden olduğuna karar verirler. Olan tüm olaylara rağmen çok para ile Torino'ya döndüklerinde, herkesin her şeyi unutacağını düşünürler. Çünkü onlara göre para her şeyi çözer. Oyundaki bu replik ise oyunun asıl cümlesini oluşturmaktadır. “Para her şeyi çözer.” Bundan dolayı Beatrice, Pantalone'den alması gereken parayı bir an evvel almalıdır ki, Beatrice ve Florindo Torino'ya evlenerek dönebilsinler.

(Goldoni; Çev. Teksoy, 2008, s. 86)

“Florindo: Sizin için kim bilir neler diyorlardır Torino'da?

Beatrice: Torino'ya eşiniz olarak dönersem, söyleyecek bir şeyleri kalmaz.

Florindo: Torino'ya gidemem ki ben. Kardeşinizin ölümünü bana yüklediler.

Beatrice: Venedik'ten bol para ile döneceğiz. Para her şeyi çözer.””

Truffaldino'nun paçasını kurtarmak için söylediği yalanlardan sonra Beatrice ve Florindo Truffaldino'yu kendi uşakları sanmaya devam eder. Herkes Pantalone'nin evinde toplanmıştır. Clarice ve Florindo'nun arası düzelmiştir. Florindo da Pantalone'den Beatrice ile nikahlarını kıymasını ister. Bu sırada Truffaldino efendisi Florindo'dan Clarice'in uşağı Smeraldina'yı Pantalone'den istemesini rica etmiştir. Aynı zaman içerisinde, Smeraldina da Clarice'e Truffaldino'ya varmak istediğini söylemiş ve Beatrice'e bunun uygun olup olmadığını sormasını rica etmiştir. Aynı anda Pantalone'ye bu konuyu açan Florindo ve Clarice, birbirlerine saygısızlık etmek istemedikleri için tekliflerini geri çekerler. Çünkü ikisinin de bahsettiği uşak aynı olmasına rağmen, herkes uşakları farklı kişiler sanmaktadır. Bir karara varılmadığından Truffaldino ortaya çıkarak tüm gerçeği açıklar. İki efendiye uşaklık ettiğini itiraf eder. Truffaldino'nun gerçekleri itiraf etmesi oyundaki tüm çatışmaları ortadan kaldırır ve Florindo ile Beatrice, Silvio ile Clarice, Truffaldino ile Smeraldina birbirlerine kavuşur.

4. OYUNUN METNİ

BİRİNCİ PERDE

Sahne I

Silvio: İşte sağ elim. Kalbim bundan böyle yalnızca sizin.
(*Clarice'ye elini uzatarak*)

Pantalone: Utanma hadi, uzat sen de elini. Söz kesilsin ki, sıra nikâha gelsin.

Clarice: Evet sevgili Silvio, eşiniz olmayı kabul ediyorum.

Silvio: Ben de eşiniz olmayı kabul ediyorum
(*el ele tutuşurlar.*)

Doktor: Aferin çocuklar. İşi sağlama bağladınız. Ölmek var, dönmek yok artık.

Smeraldina: Darısı benim başıma (*kendi kendine*).

Pantalone: Sizler de kızım Clarice ile Doktor Lombardi'nin değerli oğlu Silvio arasındaki bu nişanlanmanın tanıkları olacaksınız (*Brighella ile uşağa*)

Brighella: Beni onurlandırılıyorsunuz sağdıçım. Teşekkür ederim (*Pantalone'ye*)

Pantalone: Gördünüz mü, ben düğününüzde sağdıç olmuştum, siz de kızımın düğününde tanık oluyorsunuz. Dostlara haber vermeye, akrabaları çağırmaya kalkışmadım. Biz bize yer, içer, eğleniriz. Doktor da benim gibidir. Gösteriştten gürültüden hoşlanmaz. Siz ne dersiniz çocuklar, böylesi daha iyi değil mi? (*Clarice ile Silvio'ya*)

Silvio: Sevgili nişanlımın yanında olmaktan başka bir isteğim yok benim
Smeraldina: (*kendi kendine*) Aferin ağzının tadını biliyor.

Doktor: Oğlum da gösteriş sevmez. Gözü kızınızdaki başkasını görmüyor zaten.

Pantalone : Doğrusunu isterseniz bu evlilik biraz da kismetimizde varmış. Torino'daki komisyoncum Sinyor Federico Rasponi ölmeseydi kızımı ona verecektim. (*Silvio'ya*) Sevgili damadım da açıkta kalacaktı.

Silvio: hiç kuşkusuz çok talihli bir insanım. Bilmem Sinyora Clarice'de kendisi için böyle düşünüyor mu?

Clarice: Sevgili Silvio bana haksızlık ediyorsunuz.sizi sevip sevmediğimi bilmeniz gerek. Babamın isteğini yerine getirmek için o Torinoluyla evlenecektim ama kalbimde yine de siz olacaktınız.

Doktor: Tanrının işi böyledir işte. Birşeyin olmasını istemeye görsün. En umulmadık biçimde gerçekleştirir bunu. Federico Rasponi nasıl ölmüştü kuzum?

Pantolone: Kız kardeşi yüzünden bir gece ansızın öldürüvermişler zavallıyı. Bütün bildiğim bu. Vurulup düşmüş, birdaha da doğrulamamış.

Brighella: Torino'da mı olmuş?

Pantolone: Evet

Brighella: Vah vah çok üzüldüm...

Pantolone: Sinyor Federico Rasponi'yi tanır mıydınız?

Brighella: Tanımam mı? Torino'da 3 yıl kaldım. Kız kardeşini de tanırım. Akıllı, yürekli bir kızdı. Erkek gibi giyinir ata binerdi. Kimin aklına gelirdi böyle olacağı?

Pantolone: ne yapalım, tatsızlıklar da biz insanlar için. Hadi bu lafları bir yana bırakalım artık. Bakın ne diyeceğim size sevgili sinyor Brighella. Yemek pişirmede ne kadar usta olduğunuzu biliyorum. Şöyle içinizden geldiği gibi bir iki kap hazırlasınız.

Brighella: Başüstüne. Övünmek gibi olmasın ama yemeklerimin üstüne yoktur. Başka hiç bir yerde böyle lezzetli yemek yenmez. Yiyeceklerinizin tadı sizin de damağınızda kalacak.

Pantolone: Güzel. İçine ekmek doğranabilecek sulu birşey de yapın. (*kapı çalınır*) smeraldina bak bakalım kim?

Smeraldina: gidiyorum

(*çıkarak sonra döner*)

Clarice: İzin verirseniz babacığım...

Pantolone: Dur, biz de geliyoruz. Bakalım gelen kimmiş?

Smeraldina : (*Döner*) Yabancı birinin uşağı. Size diyecekleri varmış. Bana bişey söylemedi. Efendinle görüşmek istiyorum dedi.

Pantolone: Söyle gelsin bakalım ne istiyormuş.

Smeraldina: Gidip getireyim.

(*çıkarak*)

Clarice: Ben gidebilir miyim babacığım?

Pantolone: Nereye?

Clarice: Nereye mi, odama.

Pantolone: Olmaz, gidemezsin. (*Yavaşça doktora*) Bunları yalnız bırakmaya gelmez.

Doktor: (*yavaşça Pantolone'ye*) Haklısınız. Tedbiri elden bırakmamalı.

Sahne II

Truffaldino: Allah uzun ömürler versin efendim. Bu ne güzel şenlik, bu ne güzel yarenlik böyle.

Pantolone: Kimsiniz dostum? Ne istiyorsunuz?

Truffaldino: (*Clarice'i göstererek*) Bu güzel sinyora kim oluyor?

Pantolone: Kızım.

Smeraldina: Ama nişanlı.

Truffaldino: Kutlarım. Siz kim oluyorsunuz?

Smeraldina: Hizmetçisiyim efendim.

Truffaldino: Sevindim.

Pantolone: Laf ebeliğini bırakın da cevap verin bana. Kimsiniz, ne istiyorsunuz, kim gönderdi sizi?

Truffaldino: Ağırdan alın efendin ağırdan... Ne soracaksanız teker teker sorun, böyle üçer üçer değil.

Pantolone: Salağın teki.

Doktor: Bana kalırsa şakacı.

Truffaldino: Gelin siz misiniz?

Smeraldina: Oh... Nerde o günler...

Pantolone: Ya kim olduğunuzu söyleyin, yada çekip gidin.

Truffaldino: İstedığınız bu olsun. Hemen söyleyeyim. Efendimin uşağıyım ben.

Pantolone: İyi ama efendin kim?

Truffaldino: Bir yabancı. Siziinle görüşmek istiyor.,

Pantolone: Kim bu yabancı, adı ne?

Truffaldino: Sizden iyi olmasın, Torinolu Sinyor Federigo Rasponi. Saygılarını gönderdi. Kendisi aşağıda. Buraya gelip gelemeyeceğini öğrenmek için beni elçi yolladı. Yanıtınızı bekliyor.

Pantolone: Ne dediniz demin?

Truffaldino: Benim de kim olduğumu bilmek istiyorsanız söyleyeyim. Bergamo vadisinden Truffaldino Batocchio.

Pantalone: Sizin kimliğinizin önemi yok. Efendinizin kim olduğunu bird aha söyleyin. Demin yanlış anladım sanki.

Truffaldino: Yaşlılıktan. Kulaklarınız iyi duymuyor değil mi? Efendim, Torinolu Federigo Rasponi.

Pantalone: Hadi sende ordan deli misin nesen? Federigo Rasponi çoktan öldü.

Truffaldino: Gördünüz mü başıma gelenleri, efendim ölmüş. Aşağıda hiç birşeyi yoktu demin. Doğru mu diyorsunuz? Gerçekten öldü mü?

Pantalone: Gerçekten öldü.

Doktor: Dediği doğru. En ufak bir kuşkunuz olmasın.

Truffaldino: Ah benim zavallı efendim! Bir kazaya kurban gitti demek. İzin verirseniz.

Pantalone: Benden başka bir isteğiniz var mı?

Truffaldino: Allah size ömürler versin efendim. (*kendi kendine*) Hele bir gidip doğru mu değil mi bakayım. (*çıkarak*)

Pantalone: Ne demeli buna. Kurnaz mı yoksa kaçık mı?

Doktor: Bilmem ki ne demeli. Sanırım hem biraz kurnaz hem biraz kaçık.

Brighella: Bana sorarsanız yalnızca biraz bön. Bergamo'dan başka türlü çıkmaz zaten.

Smeraldina: Giyimi kuşamı düzgün. Üstelik yakışıklı da...

Pantalone: Peki sinyor Federigo konusunda uydurduklarına ne demeli?

Clarice: Burada olduğu doğruysa eğer, benim için kötü haber.

Pantalone: Saçmalama. Mektupları sende görmedin mi?

Silvio: Sağ da olsa, buraya da gelmiş olsa, iş işten geçti artık.

Truffaldino: (*döner*) Yazıklar olsun topunuza. demek benim gibi garibanları, elin yabancı deyip böyle oyuna getiriyorsunuz. Hiç yakıştıramadım soyluluğunuza. Yanınıza bırakmayacağım bunu.

Pantalone: Anlaşıldı. Tam üşütmüş bu. Ne var? Ne yaptık?

Truffaldino: Sinyor Federigo Rasponi öldü demediniz mi?

Pantalone: Ne olmuş dedikse?

Truffaldino: Ne olmuşu var mı? aşağıda oturuyor. Dipdiri, afiyetli, sıhhatli, turp gibi.

Saygılarını sunmaya gelmek için izninizi bekliyor.

Pantalone: Sinyor Federigo mu?

Truffaldino: Sinyor Federigo.

Pantalone: Rasponi?

Truffaldino: Rasponi.

Pantalone: Torinolu?

Truffaldino: Torinolu.

Pantalone: Doğru hastaneye evladım. Kafayı üşütmüşsün sen.

Truffaldino: Şeytan diyor ki... Zorla ağzını bozduracaksınız insanın. Buradaysa, aşağıdaysa, bu evdeyse razı mısınız cezanıza?

Pantalone: Kendimi tutmasam çenesini dağıtacağım şunun.

Doktor: Başka birşey yapın sinyor Pantalone. Sinyor Federigo Rasponi sandığı kişiyi buraya getirmesini söyleyin ona.

Pantalone: Hadi çabuk. Şu dirilen ölüyü getiriver buraya.

Truffaldino: Ölüp de sonradan dirilmiş olabilir. Orasına karışmam. Ama şimdi diri.

Gözlerinizle göreceksiniz. Gidip gelmesini söyleyeyim. Siz de garibanlara, yabancılara, onurlu Bergamolulara nasıl davranılacağını öğrenin. (*Smeraldina'ya*) Seninle de sonar konuşuruz tatlım.

Clarice: (*Silvio'ya*) Tir tir titriyorum sevgili Silvio.

Silvio: Hiç kuşkunuz olmasın. Ne olursa olsun benim olacaksınız.

Doktor: Şimdi işin aslını öğreniriz.

Pantalone: Peki rastgele birini getirip bana yutturmaya kalkışırsa ne olacak?
Brighella: Demin dedim ya, ben Sinyor Federigo'yu tanıdım. O mu değil mi anlarız.
Smeraldina: (*kendi kendine*) Zavallımın hiç de yalancıya benzer bir yanı yok. Bakalım rast gidecek mi işim, izninizle efendim. (*çıkıyor*)

Sahne III

Beatrice: Mektuplarınızda hayran olduğum incelikle, davranışlarınızı bağdaştıramadım Sinyor Pantalone. Size uşağımla haber yolluyorum, beni dışarda bekletip ancak yarım saat sonra kabul etmeye karar veriyorsunuz.

Pantalone: Bağışlayın... Kiminle tanışıyorum?

Beatrice: Torinolu Federigo Rasponi saygılar sunar.

Brighella: (*kendi kendine*) Gözlerime inanamıyorum. Federigo değil, kıa kardeşi sinyora Beatrice. Bu işin içinde mutlaka bir iş var.

Pantalone: Şaşırdım kaldım doğrusu. Aldığımız kötü haberden sonra sizi böyle sapasağlam gördüğüme sevindim.

Beatrice: Biliyorum. Vurulup öldüğüm söylentisini çıkardılar. Oysa Tanrıya şükürler olsun yalnızca yaralanmıştım. İyileşir iyileşmez de sizinle daha önce kararlaştırdığımız gibi Venedik'e geldim.

Pantalone: Ne diyeceğimi bilemiyorum. Soylu bir kişiye benziyorsunuz. Ama bana sinyor Federigo'nun ölüm haberi güvenilir bir yerden geldi. Bu nedenle... eğer inandırıcı kanıtlar göstermeyecek olursanız...

Beatrice: Kuşkulandırmakta haklısınız. Kimliğimi kanıtlamak zorunda olduğumu biliyorum. İşte size dört dostumuzun mektubu. Biri bankamızın müdürünün. İmzaları tanıyıp, benim kimliğimi anlayacaksınız.

Clarice: (*Silvio'ya*) Mahvolduk Silvio.

Silvio: Canımı veririm, sizi vermem.

Beatrice: (*Brighella'yi görünce kendi kendine*) Eyvah Brighella. Ne arıyor burada? Beni tanıyacak mutlaka. Ele vermeye kalkmaz inşallah. (*Brighella'ya*) Sizi bir yerden tanıyor gibiyim dostum?

Brighella: Tabi Torino'da tanışmıştık. Brighella Cavicchio'yu tanımadınız mı?

Beatrice: A, evet şimdi tanıdım. Peki Venedik'te işiniz ne dostum? (*yaklaşır*) Tanrı aşkına beni ele vermeyin.

Brighella: (*yavaşça*) Merak etmeyin. (*yüksek sesle*) Otelim var, buyrun beklerim.

Beatrice: Güzel madem tanışıyoruz, kalmaya sizing otelinize gelirim.

Brighella: Onur verirsiniz. (*kendi kendine*) Bakalım bu işin sonu nereye varacak?

Pantalone: Hepsini okudum. Mektuplar bana Sinyor Federigo Rasponi'yi tanıtıyor. Bunları siz getirdiğinize göre, mektuplarda sözü edilen Federigo Rasponi de siz olmalısınız.

Beatrice: Eğer içinizde hala bir kuşku varsa, Sinyor Brighella'ya sorabilirsiniz. Beni tanır. Kim olduğumu söyleyebilir size.

Brighella: Doğru söylüyor sağdıçım. İnanabilirsiniz ona.

Pantalone: Madem öyle, madem mektuplardan başka dostum Brighella da güvence veriyor, size hoşgeldiniz diyor ve kuşkulandığım için özür diliyorum.

Clarice: Yani bu Sinyor Federigo mu?

Pantalone: Ta kendisi.

Clarice (*Silvio'ya*) Ne talihsizlik. Ne olacağız biz şimdi?

Silvio: Telaşa kapılmayın. Siz benimsiniz, bırakmayacağım sizi.

Pantalone: Ne dersin Doktor? Yoksa vaktinde mi yetiştirdi?

Doktor: *Accidit in puncto quod non contingit in anno. (bir yılda olmayan bir anda olur)*

Beatrice: Bu sinyora kim?

Pantalone: Kızım Clarice.

Beatrice: Benimle evlenecek olan mı?

Pantalone : Evet efendim. (*kendi kendine*) Şimdi tam bir açmaza düştüm.

Beatrice: Size saygılarımı sunmama izin verir misiniz sinyora?

Clarice: Saygı sizden efendim.

Beatrice: Soğuk karşıladı beni.

Pantalone: Aldırmayın. Huyu böyle sıkılgandır.

Beatrice: Peki bu sinyor da akrabanız mı yoksa?

Pantalone: Evet efendim yeğenim.

Silvio: Hayır Sinyor. Yeğeni değilim. Sinyora Clarice'nin nişanlısıyım.

Doktor: aferin hakkına sahip çık böyle. Sakın telaşlanayım deme.

Beatrice: Nasıl? Sinyora Clarice'nin nişanlısı mı dediniz? Benimle evlenmeyecek mi Sinyora Clarice?

Pantalone: Bir dakika bir dakika. Açıklayacağım herşeyi.başınıza gelen felakete inanıp sizing öldüğünüzü sanmıştık. Bu nedenle de kızımı Sinyor Silvio'ya vermiştim. Gördüğünüz gibi bunda bir kötülük yok. Bereket tam zamanında yetiştiniz. Ben sözümü tutmaya hazırım. Eğer hala istiyorsanız Clarice sizindir. Size gelince Sinyor Silvio, ne diyeceğimi bilmiyorum. Olup biteni gözünüzle gördünüz. Yakınmaya hakkınız olmamalı, çünkü daha önce de söz etmiştim bundan.

Silvio: Sinyor Federigo, başka birine söz vermiş bir kızla evlenmek istemeyecektir herhalde.

Beatrice: Yok canım, sandığınız kadar titiz değilim. Hiç bir sakıncası yok. (*kendi kendine*)

Biraz dalga geçeyim şunlarla. Sinyora Clarice'nin de karşı çıkacağını sanmıyorum.

Silvio: Bana bakın Sinyor, geç kaldınız siz. Sinyora Clarice benim olacak. Size bırakacağımı sanmayın. Eğer Sinyor Pantalone hakkımı yiyecek olursa, kılıcıma davranmak zorunda kalırım. Clarice'yi almak isteyeninin önce cesedimi çiğnemesi gerekir.

Beatrice: (*kendi kendine*) Pisi pisine ölmek istemem doğrusu. Peki siz Sinyora bir şer söylemeyecek misiniz?

Clarice: Söyleyeyim. Bana işkence etmeye gelmişsiniz. (*çıkar*)

Sahne IV

Pantalone: Ne biçim laf öyle seni gidi lafımı bilmez seni. (*Arkasından koşmak ister*)

Beatrice: Durun Sinyor. Ben bağışladım bile onu. Sert davranmanıza gerek yok. Zamanla onun da beni bağışlayacağını umuyorum. Bu arada hesaplarımızı gözden geçirelim. Bildiğiniz gibi Venedik'e gelişimin iki nedeninden biri de bu.

Pantalone: Hesaplarımız düzenli. Defterleri inceleyebilirsiniz. Paranız da hazır. İstedığınız zaman alabilirsiniz.

Beatrice: Daha uygun bir zamanda sizi görmeye gelirim. İzin verirseniz şimdi Brighella ile gidip eşin dostun ufak tefek siparişlerini alayım. Brighella burayı tanıyor, bana yardımcı dokunur.

Pantalone: Tabi, Brighella'yı götürebilirsiniz. Başka bir isteğiniz varsa çekinmeyin söyleyin.

Beatrice: Biraz para verirseniz sevinirim. Değiştirirken zarar etmemek için yanıma para almadım hiç.

Pantalone: Hay hay. Veznedar burada değil şimdi. Gelir gelmez yollarım. Sinyor Brighella'da kalacaksınız değil mi?

Beatrice: Eevet onun otelinde kalacağım. Size uşağımı gönderirim daha sonra. Çok dürüştür. Herşeyi verebilirsiniz kendisine.

Pantalone: Anlaştık. Dediğiniz gibi yaparım. Yemeğe kalmak isterseniz başımız üstünde yeriniz var.

Beatrice: Bugünlük teşekkür ederim. Başka zaman rahatsız ederim.

Pantalone; Beklerim.

Sahne V

Brighella: Ne oluyor anlatsanıza Sinyor Beatrice.

Beatrice: Sesinizi çıkarmayın Tanrı aşkına. Ele vermeyin beni. Zavallı kardeşim öldü. Ya Florindo Aretusi öldürdü, yada onun adına bir başkası. Biliyorsunuz Florindo beni seviyordu. Kardeşimse ona karşılık vermeme istemiyordu. Nasıl vurmuşlar bilmiyorum. Federigo ölmüş. Florindo da yakalanmaktan korktuğu için beni görmeden kaçmış. Kardeşimin ölümüne nasıl üzüldüğüme, nasıl gözyaşı döktüğüme Tanrı şahittir. Ne yaparsınız ki ölenle ölünmüyor.

Florindo'nun kayboluşuna yanıyorum şimdi de. Venedik'e geleceğini biliyordum. Peşinden gitmeye karar verdim. Kardeşimin kılığına girip, tanıtma mektuplarını alıp, sevdiğimi bulabilme umuduyla buraya geldim. Mektuplar, daha da önemlisi sizin tanıklığınız Sinyor Pantalone'yi benim Federigo olduğuma inandırdı. Hesap görüp para alınca, Florindo'ya yardım edebileceğim. Bakarsınız parası yoktur. Gördünüz mü sevda ne işler açıyor insanın başına. Destek olun yardım edin bana sevgili Brighella. Altında kalmam iyiliğinizin.

Brighella: Güzel de, Sinyor Pantalone'nin iyi niyetle parayı ödeyip dolandırıldığını anlamasına yardımcı olmak istemem.

Beatrice: Ne dolandırılması? Kardeşim ölünce mirasçısı ben olmam mı?

Brighella: Orası öyle ama kimliğinizi gizliyorsunuz.

Beatrice: Gizlemezsem birşey yapamam. Pantalone beni korumaya kalkar. Her kafadan bir ses çıkar; yok öyle yapma, yok şöyle yapma diye. Oysa özgür kalmak istiyorum. Fazla sürmeyecek ama olsun. Sürdüğü kadar yeter bana.

Brighella: Zaten oldum olası böyle tuhafıklar yaparsınız siz Sinyora. Herşeyi bana bırakın. Güvenin bana. Size yardımcı olacağım.

Beatrice: Otelinize gidelim.

Brighella: Uşağınız nerede?

Beatrice: Beni sokakta bekleyecekti.

Brighella: Nerden buldunuz peki bu şapşalı? Doğru dürüst konuşmayı bile bilmiyor.

Beatrice: Yolculuk için tuttum. Bazen aptal gibi görünür ama şeytana külahını ters giydirir. Bağlılığına gelince üstüne yoktur.

Sahne VI

Truffaldino: Beklemekten bıktım. Tak dedi artık canıma. Bu efendim hem az yemek yediyor, hem de burnundan getiriyor insanın. Saat öğleyi çalalı yarım saat oldu. Benim karnım zil çalalı ise iki saat oluyor. Hiç değilse nerede kalacağımızı bilseydim. Başkaları bir yere vardılarmıydı, ilk işleri aşçya gitmek olur. Bizimki bavulları kıyıda bırakır, eşini dostunu görmeye gider, uşağı umrunda mı? Bir de derler ki efendinize severek hizmet edin. Esas efendilere uşaklarınıza acıyın demeli. Şurada bir lokanta var. neredeyse gidip dışimin kovuğuna yetecek birşey var diye bakacağım. Ama ya efendim ararsa? Ararsa arasın. Ne karışıyor benim keyfime? Gitmesine gideceğim de beş kuruş yok cebimde. Zavallı Truffaldino. Uşaklık edecek adam mıydın sen? Hadi ordan sende. Uşaklık etmeyip de ne yapacaktın? Elinden gelen başka bir iş var mı sanki?

Sahne VII

Hamal: Artık dayanamıyorum çok ağır canım çıktı.

Florindo: Bak şurada bir otel levhası var. biraz daha dayanıver.

Hamal: Tutun, bavul düşüyor.

Florindo: Zaten bu iş sana göre değil, gücün kuvvetin yok.

Truffaldino: (*Hamala bakarak*) Üç beş kuruş kazanırım belki. (*Florindo 'ya*)

Allah uzun ömürler versin efendim. Bir yardımım dokuna bilir mi?

Florindo: Yardım edin şu bavulu otele götürelim.

Truffaldino: Baş üstüne. Bana bırakın siz. Nasıl bavul taşınmış göstereyim. Sen çekil. (*Omuzuyla bavulun altına girer,hamalı iterek yana düşürür*)

Florindo: Aferin.

Truffaldino: Tüt gibiymiş.

Florindo: (*Hamala*) Gördün mü nasıl taşınmış.

Hamal: Benim elimden gelen bu kadar. Hamallık ettiğime bakmayın. İyi aile çocuğuyum ben. Verseniz artık efendim.

Florindo: Neyi?

Hamal: Hamallık ücretimi.

Florindo: Kaç para istiyorsun? Topu topu iki adımlık yerd. Kayık şurda işte.

Hamal: Hakkımı verin yeter.

Florindo: Al sana beş soldo.

Hamal: İdare etmez

Florindo: Al beş soldo daha.

Hamal: İdare etmez.

Florindo: Sıktın ama.

Hamal: Bereket versin.

(*çıkır*)

Sahne VIII

Florindo: Amma da aksi adam. Zorla kaşındı. Gidip şu otele bakalım neye benziyor?
Truffaldino: Herşey tamam efendim.
Florindo: Nasıl bir otel burası?
Truffaldino: İyi bir otel sinyor. Yatakları yaylı, aynaları sırlı, yemekleri tatlı. Mis gibi kokuyor. Garsonla konuştum, krallar gibi ağırlayacaklar sizi.
Florindo: İşiniz ne sizin?
Truffaldino: Uşaklık ediyorum.
Florindo: Venedikli misiniz?
Truffaldino: Hayır. Venedik vatandaşıyım. Bergamoluyum.
Florindo: Bu arada efendiniz var mı?
Truffaldino: Bu ara... yok sayılır.
Florindo: Efendisiz misiniz?
Truffaldino: Gördüğünüz gibi efendisizim. (*kendi kendine*) Yalan sayılmaz. Efendim burda değil.
Florindo: Hiç değilse Venedik'te kalacağım sure boyunca.
Truffaldino: Kabul. Aylığım ne kadar olacak?
Florindo: Siz ne dersiniz?
Truffaldino: Öbür efendim, yani şimdi burada olmayan, ayda bir felippo verir, giderlerimi de karşılardı.
Florindo: Ben de o kadar veririm. Oldu.
Truffaldino: Olmadı. Sizing biraz daha fazla vermeniz gerek.
Florindo: Ne kadar fazla?
Truffaldino: Günde bir soldo tütün parası.
Florindo: Kabul verdim gitti.
Truffaldino: Bende sizinle kaldım gitti.
Florindo: Güzel de, sizinle ilgili biraz bilgi edinmem gerek.
Truffaldino: İstedığınız bu olsun. Bergamo'ya gidip sorun, herkes bilir kim olduğumu.
Florindo: Venedik'te tanıdığımız yok mu?
Truffaldino: Buraya daha bu sabah geldin sinyor.
Florindo: Peki. Helal süt emmiş birine benziyorsunuz. Sizi deneyeceğim.
Truffaldino: Allah uzun ömürler versin efendim.
Florindo: Herşeyden önce bana gelmiş bir mektup var mı, bunu öğrenmemiz gerek. Şu yarım skudoyu alın, Torino postanesine gidip, Florindo Aretusi adına mektup var mı sorun. Varsa alıp getirin hemen, bekliyorum.
Truffaldino: Siz de bu arada yemeği söyleyin.
Florindo: Söylerim. (*kendi kendine*) Cin gibi adam. Bayağı sevdim.

Sahne IX

Truffaldino: Günde bir soldo, ayda otuz soldo eder. Zaten ötekinin ayda bir felippo verdiği de doğru değil. Yalnızca on Paulo veriyor. Belki on Paulo bir felippo ediyordur. Sonra bakarsın o Torinolu efendiyi birdaha görmem bile. Zirzopun biri zaten. Ne biçim erkekse. Ne sakalı var ne de aklı. Boşverelim onu da, yeni efendimiz için postaneye gidelim.
Beatrice: Aferin sana, böyle bekliyorsun demek ki beni.
Truffaldino: Buradayım ya sinyor, hala sizi bekliyorum.
Beatrice: Niye dediğim yerde değil de burda bekliyorsun? Fellik fellik aradım seni.

Truffaldino: Şöye biraz dolaşayım dedim, açlığımı bastırmak için.

Beatrice: Anlaşıldı, anlaşıldı. Şimdi firla kayığa git. Bavulumu alıp Sinyor Brighella'nın oteline getir.

Brighella: Otel şurda hemen bulursun.

Beatrice: Hadi elini çabuk tut. Ben burda bekliyorum.

Truffaldino: (*kendi kendine*) Aksiliğe bak, aynı otele geliyor.

Beatrice: Bir de Torino postasına gidip bana mektup olup olmadığını soracaksın. Daha doğrusu Federigo Rasponi ve Beatrice Rasponi için mektup var mı diye sor. Kız kardeşim de benimle birlikte gelecekti. Rahatsızlandığı için gelemedi. Bakarsın bir kız arkadaşı mektup yollamıştır. Ona da bana da mektup var mı bak.

Truffaldino: (*kendi kendine*) Hangisinin dediğini yapacağımı şaşırdım. İnsanın iki ayağını bir pabuca sokuyorlar.

Brighella: Nasıl oluyor da hem gerçek hem yalancı kimliğinizle mektup bekliyorsunuz? Yola böyle çıkmadınız mı?

Beatrice: Evimin işlerini çekip çeviren uşağıma bana mektup yazmasını söylemişim. Hangi ada yazacağını bilemiyorum. Daha sonra anlatırım size herşeyi. Haydi elini çabuk tut. Önce postaneye, sonra kayığa git. Mektupları alıp, bavulu otele getir.

(*otele girer*)

Truffaldino: Otelin sahibi siz misiniz?

Brighella: Evet benim. Hiç merak etmeyin. Bir doycak ki karnınız... (*otele girer*)

Sahne X

Truffaldino: Hadi bakalım iyi mi? herkes bir effendi ararken ben iki effendi birden buldum. Ne olacak şimdi? İkisine birden hizmet edilmez ki. Edilmez mi? Niye edilmesin? İkisine birden hizmet edip, iki aylık alıp, her öğün iki kez yemek yesem fena mı olur? Farkına varırlarsa ne mi yaparlar? Hiç birşey. Biri kovarsa öbürüyle kalırım. Bir gün bile süreceğini bilsem deneyeceğim. Sonu karlı bu yolun. Hadi bakalım doğru postaneye şimdi. İkisi için de tabi..

Silvio: Federigo Rasponi'nin uşağı bu. Delikanlı...

Truffaldino: Buyrun.

Silvio: Efendiniz hangi cehennemde?

Truffaldino: Efendim mi? Şu cehennemde.

Silvio: Çabuk efendinize gidip kendisiyle konuşmak istediğimi söyleyin. Onurlu bir insansa buraya gelsin, bekliyorum.

Truffaldino: Evet ama...

Silvio: (yüksek sesle) Hadi gidin.

Truffaldino: Ama benim efendim...

Silvio: Hala konuşuyor. Çabuk dedim.

Truffaldino: Hangisini istiyorsunuz?

Silvio: Çabuk, yoksa karışmam.

Truffaldino: Ne bileyim hangisini istediğini. Karşıma hangisi çıkarsa onu yollarım.

Sahne XI

Silvio: Olamaz. Gözlerimin önünde bir rakibin dolaşmasına izin veremem. Federigo'nun ölümünden bir kez kurtulması her zaman kurtulacağı anlamına gelmez. Ya Clarice üzerinde hak iddia etmekten vaz geçer, ya da benimle hesaplaşmayı göze alır. Otelde çıkanlar var. görmesinler beni.

Truffaldino: Barut fıçısı gibi sinyor. Bu işte.

Florindo: Tanıyamadım. Ne istiyor benden?

Truffaldino: Bilmem. Ben mektuplara bakmaya gidiyorum. (*çıkarak*)

Silvio: (*kendi kendine*) Demek Federigo gelmiyor.

Florindo: (*kendi kendine*) İşin aslını öğrenmeli. Beni siz mi çağıttınız sinyor?

Silvio: Ben mi? Sizi tanıma onuruna eriştiğimi sanmıyorum.

Florindo: Evet tamam, şimdi giden uşak bağırıp çağırarak bana meydan okuduğunuzu söyledi.

Silvio: Dediklerimi yanlış anlamış, efendisiyle konuşmak istediğimi söyledim.

Florindo: Tamam. Efendisi benim.

Silvio: Bağışlayın ama, uşağınız ya bu sabah gördüğüm birine tıpa tıp benziyor, ya da başka birne de uşaklık ediyor.

Florindo: Yanlıyorsunuz. Benim uşağım o.

Silvio: Öyleyse özür dilerim.

Florindo: Bir şey değil, böyle yanlışlıklar olur.

Silvio: Yabancı mısınız sinyor?

Florindo: Torinoluyum.

Silvio: Benim hesaplaşmak istediğim kişi de Torinoluydu.

Florindo: Hemşerimse belki tanırım. Eğer size karşı bir kusur işlediyse, izin verin aranızı bulurum.

Silvio: Federigo Rasponi adında birini tanır mısınız?

Florindo: Evet tanırdım.

Silvio: Bu sabah bana bağlılık yemini eden nişanlımı, babasının verdiği bir söze dayanarak elimden almaya kalkışıyor.

Florindo: Boşuna telaş ediyorsunuz dostum. Federigo Rasponi nişanlınızı elinizden alamaz. Çünkü öldü.

Silvio: Evet, herkes öldü sanıyordu ama bu sabah sapasağlam çıkageldi ve başımıza bela kesildi.

Florindo: Beni şaşırtıyorsunuz sinyor.

Silvio: Bende şaşırdım sizing gibi.

Florindo: Bana inanın Federigo Rasponi öldü.

Silvio: Siz de bana inanın. Federigo Rasponi ölmedi.

Florindo: Dikkat edin, yanlıyorsunuz.

Silvio: Kızın babası Pantalone dei Bisognosi, gerekli her türlü araştırmayı yaptı. Elinde onun Federigo Rasponi olduğuna ilişkin kesin kanıtlar var.

Florindo: (*kendi kendine*) Demek herkesin sandığı gibi kavgada ölmemiş.

Silvio: Birimizden birimiz Clarice'den ya da bu dünyadan vazgeçeceğiz.

Florindo: (*kendi kendine*) Federigo burda demek ki. Yağmurdan kaçayım darken, doluya tutuldum.

Silvio: Bu otelde kalacaktı. Görmüş olmanız gerek.

Florindo: Görmedim. Otelde yabancı olmadığını söylediler.

Silvio. Fikir değiştirmiş öyleyse. Sizi rahatsız ettiğim için bağışlayın sinyor. Onu göreceksiniz, bu evlilikten vazgeçmesinin hayırlı olacağını söyleyin. Benim adım Silvio Lombardi. Umarım yine görüşürüz.

Florindo: Dostluğunuzdan mutluluk duyacağım. (*kendi kendine*) Kafamın içi karmakarışık oldu.

Silvio: Adınızı bağışlar mısınız?

Florindo: (*kendi kendine*) Kendimi ele varmemeliyim. Orazio Ardeni, saygılar sunar.

Silvio: Saygı bizden, sinyor Orazio. (*çıkarak*)

Sahne XII

Florindo: Böğründen böbreklerine kadar giren bir kılıç nasıl olur da öldürmez onu? Üstelik kanlar içinde yerde yatarken gözlerimle gördüm. Hemen orada can vermiş dediklerini duydum. Ama belki ölmemiştir. Kılıç can alacak bir yere dokunmamıştır. Kargaşa insanı yanıltabilir. Aramızdaki düşmanlık nedeniyle beni suçladıkları için, olayın hemen ardından Torino'dan kaçmak zorunda kalışım, gerçeği öğrenmemi engelledi. Madem ki ölmedi, en iyisi Torino'ya geri dönüp, sevgili Beatrice'in acısını dindirmek. Kimbilir ne kadar üzülüp, gözyaşı döküyordur benim yüzümden.

Sahne XIII

Truffaldino: İşte geldim efendim.

Florindo: Benimle Torino'ya gelmek ister misin Truffaldino?

Truffaldino: Ne zaman?

Florindo: Hemen şimdi.

Truffaldino: Karnımızı doyurmadan mı?

Florindo: Yok canım, yemeğimizi yer öyle gideriz.

Truffaldino: Güzel. Yemekte düşünürüm.

Florindo: Postaneye gittin mi?

Truffaldino: Gittim efendim.

Florindo: Bana mektup var mıydı?

Truffaldino: Vardı.

Florindo: Nerde versene.

Truffaldino: Şimdi bulurum. (*cebinden üç mektup çıkarır. Kendi kendine*) Hay Allah. Öbür efendimin mektubunu bununkilerle karıştırmışım. Nasıl yarlayacağım şimdi. Okumam yazmam yok ki.

Florindo: Versene canım.

Truffaldino: Veriyorum efendim. Yalnız bakın mektupların hepsi sizin değil. Bergamo'da birlikte çalıştığımız bir uşağa rastladım yolda. Postaneye gittiğimi söyleyince kendisine de mektup var mı diye bakmamı istedi. Mektuplardan biri onun. Ama hangisi bilemiyorum.

Florindo: Ver bana hepsini, benimkini alıp, onunkini geri veririm.

Truffaldino: Buyrun. Arkadaşıma yardımım dokunacak diye seviniyorum.

Florindo: (*kendi kendine*) Bu da ne? beatrice Rasponi'ye yazılmış bir mektup. Beatrice Rasponi, Venedik diyor.

Truffaldino: Arkadaşımınkini buldunuz mu?

Florindo: Sana bu görevi veren arkadaşın kim?

Truffaldino: Uşağın biri. Adı Pasquale.

Florindo: Kimin uşağı?

Truffaldino: Bilmiyorum ki.

Florindo: Senden kendisinin mektubunu almanı istediğine göre, efendisinin adını söylemiştir.

Truffaldino: Doğru söyledi. (*kendi kendine*) İşler sarpa sarıyor.

Florindo: Neymiş peki adı?

Truffaldino: Aklıma gelmiyor.

Florindo: Nasıl?

Truffaldino: Bir kağıda yazmıştı.

Florindo: Kağıt nerde?

Truffaldino: Postanede bıraktım.

Florindo: Bu Pasqule'in evi nerde?

Truffaldino: Bilmiyorum.

Florindo: Peki mektubu nasıl vereceksin?

Truffaldino: Alanda buluşuruz demişti. Mektubu bana verin, nasıl olsa bulurum ben onu.

Florindo: Olmaz. Açacağım.

Truffaldino: Sakın! Sakın açmayın! Başkasının mektubunu açmanın cezası olduğunu bilmiyor musunuz?

Florindo: Olsun. Bu mektup beni de ilgilendiriyor. Bir yakınım yazılmış. Pekala açabilirim.

Truffaldino: (*kendi kendine*) Eyvah açtı.

Florindo: Saygı değer efendim. Buradan ayrılışının dedikodulara yol açtı. Herkes Sinyor Florindo'nun peşinden gitmek için bu karara vardığınızı anladı. Erkek kılığında kaçtığınız duyulunca, yakalanıp tutuklanmanız için mahkemeden karar çıktı. Gitmeyi tasarladığınız ve bana güvenerek söylediğiniz yeri ele vermemek için, bu mektubu Torino'dan Venedik'e postalamıyorum. Venedik'e yollaması için Cenova'daki bir dostuma yolluyorum. Önemli bir haber olursa yine aynı yoldan size ulaştıracağımı bildirir, saygılarımı sunarım. Duacınız ve sadık uşağınız Tognin della Doira.

Truffaldino: (*kendi kendine*) Olur mu yani, başkasının mektubu okunur mu?

Florindo: (*kendi kendine*) Gözlerime, kulaklarıma inanamıyorum. Beatrice yollara düşmüş.

Erkek kılığına girmiş beni bulmak için. Demek beni gerçekten seviyor. Kısmet onunla Venedik'te karşılaşmış. (*Truffaldino'ya*) Hadi sevgili Truffaldino, ne yap et buluver şu Pasquel'yi. Efendisi kim, erkek mi kadın mı öğren. Nerde oturduğunu sor. Getirebilersen buraya getir. Sana da bol bol bahşiş vereceğim.

Truffaldino: Mektubu verin, bulmaya çalışayım.

Florindo: Al. bütün umudum sende. Bu iş benim için çok önemli.

Truffaldino: Mektubu böyle açık mı vereceğim.

Florindo: Yanlılık oldu istemeyerek açtım dersin. Büyütme bu kadar.

Truffaldino: Peki Torino'ya gitmeyecek miyiz artık?

Florindo: Hayır şimdilik gitmeyeceğiz. Vakit geçirme Pasquel'I aramaya başla. (*kendi kendine*) Beatrice de Federigo da Venedik'te. Abisiyle karşılaşırsa yandı kızcağız. Beatrice'i bulmak için elimden geleni yapmalıyım. (*çıkarak*)

Sahne XIV

Truffaldino: Doğrusunu söylemek gerekirse gitmediğimize sevindim. Bakalım iki karpuzu bir koltuğa nasıl sığdıracağım. Öbür efendime mektubu böyle açık götürmek yakışık almıyor.

Katlamaya çalışalım. Şimdi de mühürleyelim. Nasıl mühürlemeli acaba? Anneannem mektupları çiğnenmiş ekmekle mühürlerdi. Bir deneyelim bakalım. Ekmeği böyle ziyan etmeye gönlüm razı olmuyor ama ne yapayım. Hay aksi şeytan yuttum. Bir lokma daha çiğneyelim. Dayanamayıp yutuyorum. Bir daha deneyelim. Bu defa yutmadım. Şimdi mektubu mühürleyelim. Çiçek gibi oldu. Zaten her işi böyle yaparım. Hay Allah hamalı unuttum. Baksana, bavulu yüklen de geliver.

Hamal: Geldim işte. Nereye götüreceğiz?

Truffaldino: Şu otele. Sen git bende geliyorum.

Sahne XV

Beatrice: Benim bavulum mu bu?

Truffaldino: Evet efendim.

Beatrice: Odama götür.

Hamal: Odanız hangisi?

Beatrice: Garsona sor.

Hamal: Otuz soldo isterim ama tamam mı?

Beatrice: Bavulu götür veririm.

Hamal: Şimdi verseniz?

Beatrice: Fazla uzattın ama.

Truffaldino: Amma çitkırıldım oluyor şu hamal milleti.

Beatrice: postaneye gittin mi?

Truffaldino: Gittim efendim.

Beatrice: Bana mektup var mı?

Truffaldino: Kız kardeşinizden bir mektup var.

Beatrice: Nerde versene.

Truffaldino: Buyrun.

Beatrice: Ama açılmış bu.

Truffaldino: Açılmış mı? Olamaz.

Beatrice: Açılmış sonra ekmekle mühürlenmiş.

Truffaldino: Nasıl olmuş anlamadım.

Beatrice: Anlamadın demek öyle mi? Seni yalancı, seni utanmaz seni. Kim açtı bu mektubu söyle bakayım.

Truffaldino: Söyleyeceğim efendim. Hatasız kul olmaz ki. Postada bana da bir mektup vardı. Okumam az olduğu için kendi mektubum sanıp sizinkini açtım. Bağışlayın.

Beatrice: Öyleyse bunda bir kötülük yok.

Truffaldino: İnanın böyle oldu.

Beatrice: Peki okudun mu içinde ne yazıyor biliyor musun?

Truffaldino: Bilmiyorum. Yazısını çözemedim.

Beatrice: Kimseye göstermedin ya.

Truffaldino: Aa!

Beatrice: Yalan söylemeye kalkışma.

Truffaldino: Uu!

Beatrice: (*kendi kendine*) İnşallah doğru söylüyordur. Tognino çok sadık çıktı. Aferin doğrusu. (*Truffaldino'ya*) Benim bir işim var birazdan dönerim. Al anahtarını otele gidip giyecekleri havalandır. Yemeği ben dönünce yeriz. (*kendi kendine*) Sinyor Pantalone ortalarda yok güya para verecekti.

Sahne XVI

Truffaldino: Bu vartayı da atlattık. Bundan iyisi can sağlığı. Becerikli adamım vesselam. Kendime biçtiğim fiyatı yüz skudo daha arttırıyorum.
Pantalone: Bakar mısınız dostum? Efendiniz otelde mi?
Truffaldino: Değil.
Pantalone: Nerde olduğunu biliyor musunuz?
Truffaldino: Bilmiyorum.
Pantalone: Yemeğe dönecek mi?
Truffaldino: Döner herhalde.
Pantalone: Alın şu keseyi, içinde yüz duka var. otele geldiğinde kendisine verirsiniz. Ben bekleyemeyeceğim işim var. Hoşçakalın.

Sahne XVII

Truffaldino: Bir dakika durun... Öyleyse güle güle. Efendilerimden hangisine vereceğimi söylemedi.
Florindo: Bulabildin mi Pasqule'yi?
Truffaldino: Hayır efendim bulamadım. Ama içinde yüz duka olan bir kese veren birini buldum.
Florindo: Yüz duka mı? Ne yapmak için?
Truffaldino: Doğrusunu söyleyin efendim. Birinden para bekliyor muydunuz?
Florindo: Tabii. Bir tüccara mektup getirmiştin.
Truffaldino: Öyleyse bu para sizin.
Florindo: Sana parayı veren ne dedi?
Truffaldino: Efendine ver dedi.
Florindo: Daha ne öyleyse. Para benim. Ben efendin değil miyim?
Truffaldino: (*kendi kendine*) Öbüründen haberi yok ki.
Florindo: Parayı vereni tanıyor musun?
Truffaldino: Tanımıyorum. Sanki daha önce görmüş gibiyim ama çıkartamıyorum.
Florindo: Mektup getirdiğim tüccar olmalı.
Truffaldino: Mutlaka odur.
Florindo: Pasquel'i unutma.
Truffaldino: Yemekten sonra arayacağım.
Florindo: Öyleyse gidip yemeği hazırlatalım.

Sahne XVIII

Pantalone: Ne olursa olsun Sinyor Federigo ile evleneceksin. Söz verdim bir kez. Çocuk oynacağı değil bu.
Clarice: Babamsınız, efendimsiniz. Ama beni bağışlayın bu yaptığınıza işkence derler.
Pantalone: Sinyor Federigo seni istediğinde sordum. İstemem demedin. O zaman söyleseydin. Artık iş işten geçti.
Clarice: Size saygım size bağlılığım yüzünden ağzımı açamamıştım.
Pantalone: Öyleyse saygın, bağlılığın yüzünden yine ağzını açma.
Clarice: Şimdi olmaz babacığım.

Pantalone: Niye olmazmış.
Clarice: Çünkü Federigo ile evlenmeyeceğim de ondan.
Pantalone: Hiç mi hoşlanmıyorsun onadan?
Clarice: Tiksiniyorum.
Pantalone: Hoşlanmanın yolunu öğreteceğim sana.
Clarice: Böyle şeyler öğrenilmez ki.
Pantalone: Öğrenilir. Silvio'yu unutursan, Federigo'dan hoşlanırsın.
Clarice: Silvio'nun yeri öyle derinindeki gönlümün. Üstelik evlememize izin vermekle bu yeri daha da derinleştirdiniz.
Pantalone: Özveride bulunman gerekiyor evladım.
Clarice: Gücüm yok ki.
Pantalone: Biraz gayret, yaparsın.
Smeraldina: Sinyor Federigo geldi efendim. Size saygılarını sunmak istiyor.
Pantalone: Buyursun gelsin.
Clarice: Off ne bu başıma gelenler.
Smeraldina: Neniz var kuzum? Niye ağlıyorsunuz? Hiç de haklı değilsiniz. Sinyor Federigo'nun ne kadar canayakın olduğunu gördünüz. Bana böyle bir piyango çıksaydı, sevinçten ağzım kulaklarıma varırdı.
Pantalone: Hadi kızım yeter. Ağladığımı belli etme.
Clarice: Yüreğim parçalanıyor babacığım.

Sahne XIX

Beatrice: Saygılarımı sunarım Sinyor Pantalone.
Pantalone: Saygı bizden efendim. İçinde yüz duka olan keseği aldınız mı?
Beatrice: Yo, almadım.
Pantalone: Az önce uşağınıza verdim. Kendisine güvenebileceğimi söylemişsiniz.
Beatrice: Tabii güvenebilirsiniz. Otele dönmedim. Döndüğümde verir. Sinyora Clarice ağlıyor. Nesi var?
Pantalone: Hoş görün sinyor. Ölüm haberiniz çok sarstı onu. Zamanla geçer.
Beatrice: Birşey rica edeceğim sinyor. Bizi biraz yalnız bırakır mısınız? Belki ağzından bir kaç güzel söz çıkarmayı başarırım.
Pantalone: Peki bir gidip geleyim. Ben şimdi dönerim kızım. Sen nişanlıyla tatlı tatlı konuş.

Sahne XX

Beatrice: Sinyora Clarice...
Clarice: Yaklaşmayın bana. Rahatsız etmeye kalkışmayın.
Beatrice: Evleneceğiniz insana karşı bu ne terslik böyle?
Clarice: Sizinle evlenmek zorunda bırakılırsam, bilin ki karınız olacağım ama kalbim asla sizin olmayacak.
Beatrice: Siz bana kızmışsınız anlaşılın gönlünüzü almam gerekiyor.
Clarice: Ölünceye dek nefret edeceğim sizden.
Beatrice: Kim olduğumu bilseydiniz bunları söylemezsiniz.
Clarice: Kim olduğunuzu yeterince biliyorum. Hayatımı alt üst ettiniz.
Beatrice: Kim bilir, belki de üzüntünüzü giderebilirim.
Clarice: Yanılıyorsunuz. Üzüntümü ancak Silvio giderebilir.

Beatrice: Tabi ki Silvio'nun verebileceklerini ben veremem. Ama mutluluğunuza yardımcı olabilirim.

Clarice: Benim yüreğim kan ağlarken, acımı deşmeniz doğru değil sinyor.

Beatrice: (kendi kendine) Kızcağıza acıdım. Üzülmesine dayanamayacağım artık.

Clarice: Yürekliysen, korkusuzsam, terbiyesizsem hep sevdam yüzünden.

Beatrice: Sinyora Clarice, size bir sır vereceğim.

Clarice: Vazgeçin bu işten. Bakarsınız sırrınızı başkalarına anlatırım.

Beatrice: Sert tutumunuz mutluluğunuza yardımcı olmamaı engelliyor.

Clarice: Siz beni mutlu değil, ancak mutsuz edebilirsiniz.

Beatrice: Yanılıyorsunuz. İnanmanız için açık konuşacağım. Beni istemeyenleri bende istemem. Siz bir başkasına gönül vermişsiniz. Ben de gönlümü bir başkasına verdim.

Clarice: İşte şimdi sizi sevmeye başladım.

Beatrice: Acınızı dindirmenin yolunu biliyorum dememiş miydim?

Clarice: Beni düş kırıklığına uğratmanızdan korkuyorum.

Beatrice: Korkmayın sinyora. İçtenliğime inanın. Demin ki gibi davranmayıp da sırrımı saklamaya söz verirseniz, yüreğinizi yerine oturtacak bir haberim var size.

Clarice: Söz veriyorum, ağzımı açmayacağım.

Beatrice: Federigo Rasponi değilim ben, kız kardeşi Beatrice Rasponi'yim.

Clarice: Neler söylüyorsunuz, kadın mısınız?

Beatrice: Evet. Düşünsenize sizinle gerçekten evlenmek isteyebilir miyim?

Clarice: Peki kardeşinize ne oldu?

Beatrice: Öldü. Bir kılıç darbesiyle. Beni seven birinin onu öldürdüğünü söylüyorlar. Bu kılıkla sevdiğim erkeğin peşine düştüm bende. Dostluğun ve sevginin kutsal yasaları adına sizden rica ediyorum, beni ele vermeyin. Size böyle bir sır vermekle tedbirsizlik ettiğimi biliyorum. Ama davranışımın bir çok nedeni var. ilkin, sizin üzüldüğünüzü görmek beni de üzüyordu. Sonra, sizin kendisine sır verebilecek bir kız olduğunuzu anlamıştım. Bir de Silvio beni tehdit etmişti, sizin de desteğinizle zor bir duruma düşmek istemiyorum.

Clarice: Silvio'ya söyleyebilir miyim bunları?

Beatrice: Olmaz. Sakın söylemeye kalkmayın.

Clarice: Peki söylemem.

Beatrice: Sözüne güveniyorum.

Clarice: Güvenebilirsiniz.

Beatrice: Artık bana kötü gözle bakmıyorsunuz değil mi?

Clarice: Tersine. Dostunuzum bundan böyle. Her türlü yardıma da hazırım.

Beatrice: Bende ömrümün sonuna kadar dostunuz kalacağım sizin. Uzatın elinizi...

Clarice: Ama...

Beatrice: Yoksa kadın olmamamdan mı korkuyorsunuz? İsterseniz kesin kanıtlar gösterebilirim.

Clarice: İnanın, düş gibi geliyor bütün bunlar bana.

Beatrice: Haklısınız. Az rastlanan bir olay.

Clarice: İnanılır gibi değil.

Beatrice: Hadi artık ben gidiyorum. Dostluğunuz ve bağlılığınız için el sıkışalım.

Clarice: Peki. Beni aldatmadığınıza inanıyorum.

Sahne XXI

Pantalone: Aferin size. Çok sevindirdiniz beni. Hemencecik mercimeği fırına vermişsin.
Beatrice: Onun gönlünü ederim dememiş miydim?
Pantalone: Benim dört yılda yapamadığımı, siz dört dakikada becerdiniz.
Clarice: (*kendi kendine*) Şimdi daha da zorlaştı durumum.
Pantalone: Artık düğünü kararlaştırmaya kalıyor iş.
Clarice: Bu kadar acele etmeyin babacığım.
Pantalone: Ya, siz burda el ele, diz dize oturun, ben de acele etmeyeyim öyle mi? Olmaz.
Başıma bir bela gelmesini bekleyemem. Yarın herşey olup bitecek.
Beatrice: Daha önce hesap görüp, sözleşmeyi düzenlememiz gerek.
Pantalone: Hepsini yaparız, iki saatte biter hepsi. Yarın yüzükleri takacağız.
Clarice: Ama babacığım...
Pantalone: Ben bunları Sinyor Silvio'ya anlatmaya gidiyorum kızım.
Clarice: Ne olursunuz kırmayın onu.
Pantalone: Ne demek yani? Biri yetmiyor mu? İki koca mı istiyorsun?
Clarice: Öyle demek istemedim ama...
Pantalone: Aması maması yok. Bu iş bitti. Hoşçakalım.
Clarice: Ama...
Pantalone: Akşam konuşuruz. (*çıkarak*)

Sahne XXII

Clarice: Nedir bu Sinyora Beatrice, derdin biri bitmeden diğeri başlıyor.
Beatrice: Sabırlı olun, herşey gelebilir başınıza. Ama bir şey gelemez. Benimle evlenemezsiniz.
Clarice: Silvio kendisine ihanet ettiğimi sanırsa?
Beatrice: Sansın. Nasıl olsa kısa sürecek bu kandırmaca.
Clarice: Ona gerçeği söyleyebilsem bir...
Beatrice: İznim yok daha.
Clarice: Ne yapmamı öneriyorsunuz?
Beatrice: Üzülün biraz.
Clarice: Böyle bir üzüntüye dayanmak kolay değil.
Beatrice: Unutmayın ki, gerçek sevdalar, acılar ve üzüntülerle bilenir. (*çıkarak*)
Clarice: Dört bir yanımı üzüntülerle kısıkvrak sarılı gördükçe, mutluluğa erişmek düş gibi geliyor bana. Acı çekmekle, umutlarımızın ardından koşmakla geçiyor günlerimiz, tadabildiğimiz zevkler öylesine az ki.

İKİNCİ PERDE

Sahne I

Silvio: Ne olursunuz beni rahat bırakın baba.

Doktor: Dur yanıt ver sorduklarıma.

Silvio: Aklım başımda değil ki.

Doktor: Sinyor Pantalone'nin avlusuna niçin geldin söylesene.

Silvio: Ya bana verdiği sözü tutmasını yada bana yaptığı hakaretin hesabını vermesini isteyeceğim.

Doktor: Bunun için, kalkıp Pantalone'nin evine gitmek yakışık alır mı? Çıldırılmışsın sen, öfkene yenik düşmüşsün.

Silvio: Bize kötülük yapan bir kimseye, saygılı davranmak zorunda olduğumu sanmıyorum.

Doktor: Doğru. Ama acele etmen doğru değil. Sen işi bana bırak Silvio. Bakarsın ona doğru yolu gösterir, görevini yerine getirmesini kabul ettiririm. Sen git, beni bir yerde bekle. Çık bu avludan. Olayı büyütmeyelim. Ben konuşurum.

Silvio: Evet baba ama ben...

Doktor: Evet ama oğlum, ben oğlumun dediklerimi yerine getirmesini istiyorum.

Silvio: Peki dediğinizi yapacağım. Onunla siz konuşun. Eczanede bekliyorum. Sinyor Pantalone direnecek olursa dersini vermek boynumun borcu. (*çıkarak*)

Sahne II

Pantalone: Doktorun ne iş var bizim evde?

Doktor: Saygılar sunarım sinyor Pantalone.

Pantalone: Saygı bizden Sinyor Doktor. Bende şimdi sizi ve oğlunuzu aramaya gidiyordum.

Doktor: Öyle mi? Çok sevindim. Sanırım Sinyora Clarice'in oğlum Silvio ile evleneceğinin güvencesini vermeye geliyordunuz.

Pantalone: Tersine. Size diyecektim ki...

Doktor: Özür aramanıza gerek yok. İçinde bulunduğunuzu durumu anlıyorum. Kaldı ki, dostluğumuz özür aramanızı gerektirmeyecek kadar güçlü.

Pantalone: Sinyor Federigo'ya verdiğim sözden sonra...

Doktor: Doğru. Birden karşınıza çıkınca düşünmeye vakit bulamadınız. Bizim ailemizin küçük düşüldüğünü farkedemediniz.

Pantalone: Küçük düşmek söz konusu değil. Çünkü başka bir sözleşmeyle...

Doktor: Ne diyeceğinizi biliyorum. İlk bakışta Torinoluya verilen sözden geri dönülmez gibi geldi size. Çünkü arada bir sözleşme vardı. Ancak sözleşme sizinle onun arasındaydı. Oysa bizim sözleşmemizi kız da onayladı.

Pantalone: Doğru da...

Doktor: Ve bilirsiniz ki, evlenme yatmaya değil, onaya dayalıdır.

Pantalone: Diyeceğim o ki...

Doktor: Kız çocuklarımızı kurbanlık koyun yerine koyamayız.

Pantalone: Söyleyeceğiniz başka bir şey var mı?

Doktor: Yok. Bitirdim sözümü.

Pantalone: Ben şimdi konuşabilir miyim?

Doktor: Tabi.

Pantalone: Sevgili Sinyor Doktor, bütün söyledikleriniz...

Doktor: Yüz görümlülüğü konusunda anlaşırız. Ha üç aşağı olmuş, ha beş yukarı.

Pantalone: Yine sil baştan yaptık. Konuşmama izin verecek misiniz?

Doktor: Buyurun.

Pantalone: Diyorum ki, bütün söyledikleriniz doğru, geçerli ama sonucu değiştirmez.

Doktor: Yani böyle bir evlenmeyi kabul mü edeceksiniz?

Pantalone: Söz verdim bir kez. Geri dönemem. Kızım da mutlu. Hiç bir sorun kalmadı. Size ve Sinyor Silvio'ya bunu söylemeye geliyordum. Üzgünüm ama başka bir çıkar yok.

Doktor: Kızınız beni şaşırtmadı ama, sizin davranışınıza pes doğrusu. Madem Sinyor Federigo'nun öldüğünü kesilikle bilmiyordunuz, ne demeye oğluma söz verdiniz? Söz verdiğinizde göre ne yapıp edip sözünüzü tutmalısınız. Federigo'nun ölümü davranışınızı yerden göğe haklı kılıyor. Federigo'nun ne kınamaya hakkı var sizi, ne de bir şey istemeye. Sinyora Clarice ile oğlum Silvio arasında bu sabah coram testibus, yani tanıklar önünde yapılan nişanlanma sözleşmesi, bir başkasına vermiş olduğunuz sıradan bir söz yüzünden bozulamaz. Oğlumun hakkını dikkate alarak, her türlü yeni sözleşmeyi geçersiz kılmak elimde. Ama sizin gibi sözünden dönen bir babanın kızına, adı kötüye çıkmış bir geline evimin kapısını açmaya utanırım doğrusu. Sinyor Pantalone, bana yaptığınızı unutmayın. Lombardi ailesine yaptığınızı unutmayın. Gün gelir hesabını verirsiniz bunun. Mutlaka gelir o gün. Herşeyin zamanı vardır. *(çıkarak)*

Sahne III

Pantalone: Hadi güle güle. Yolunuz açık olsun. Umrumda bile değildi dedikleriniz. Bir Rasponi'yi bin Lombardi'ye değişmem. Onun gibi hem varlıklı hem tek erkek evlat nerde? Tabi ki damadım olacak.

Silvio: Babam ne derde desin kimse döndüremez beni yolumdan.

Pantalone: Aslı gitti, sureti geliyor şimdi de.

Silvio: Saygılar sunarım sinyor.

Pantalone: Sygı bizden.

Silvio: Babam bir şeyler söyledi. Doğruluğuna inanayım mı?

Pantalone: Babanız dediğine göre, doğrudur elbette.

Silvio: Demek Sinyora Clarice'in, Sinyor Federigo ile evlenmesi kararlaştırıldı.

Pantalone: Evet hem kararlaştırıldı, hem söz kesildi.

Silvio: Bunu bana söylemeye nasıl cesaret ediyorsunuz? Dönekliğinize, onusuzluğunuza şaşıyorum.

Pantalone: Ne biçim sözler bunlar? Ben yaşta bir insana nasıl söylersinizi bunları?

Silvio: Sizi delik deşik etmemek için kendimi zor tutuyorum.

Pantalone: Kevgir sandınız galiba beni sinyor. Kabadayılık gösterisi için mi geldiniz evime?

Silvio: Dışarı çıkın evinizden.

Pantalone: Beni şaşırtıyorsunuz sinyor.

Silvio: Onurlu bir insansanız dışarı çıkarsınız.

Pantalone: Siz mi karar vereceksiniz onurlu olup olmadığımı?

Silvio: Alçağın, korkağın, aşalığın tekisiniz siz.

Pantalone: Çizmeden yukarı çıktın artık.

Silvio: Gelin öyleyse... *(elini kılıcına atar)*

Patalone: Yetişin *(elini kamasına atar)*

Sahne IV

Beatrice: Korkmayın ben varım.

Pantalone: Aman dikkatli olun.

Silvio: Ben de seninle dövüşmek istiyordum zaten.

Beatrice: *(kendi kendine)* Ok yaydan çıktı artık.

Silvio: Davransana kılıcına.

Beatrice: Merak etmeyin. İlk kez düello etmiyorum. Hazırım. Vız gelirsiniz bana.

Pantalone: Yetişin kimse yok mu!

(Silvio düşer, kılıcı elinden fırlar. Beatrice kılıcın ucunu onun göğsüne dayar)

Sahne V

Clarice: Durun! Yapmayın!

Beatrice: Güzel Clarice, sizin hatrınız için Silvio'nun hayatını bağışlıyorum. Siz de bu iyiliğime karşılık ettiğiniz yemini unutmayın. *(çıkarak)*

Sahne VI

Clarice: Bir şeyiniz yok ya sevgilim?

Silvio: Sevgilim diyorsunuz ha? Alaya alınmış, ihanete uğramış bir nişanlıya sevgilim diyorsunuz? Hain! İki yüzlü!

Clarice: Dediklerinizi hak etmedim ben Silvio. Sizi seviyorum, tapıyorum size, size bağlı kaldım.

Silvio: Yalan. Bana bağlı kaldınız öyle mi? bir başkasına bağlılık sözü vermeyi, bana bağlılık mı sayıyorsunuz?

Clarice: Böyle bir şey yapmadım, yapamam da. Sizden ayrılacağıma ölürüm.

Silvio: Ama yemin etmişsiniz.

Clarice: Ettiğim yemin onunla evlenmek için değil ki.

Silvio: Bağışlayın beni sevgili Silvio, söyleyemem.

Silvio: Niçin?

Clarice: Çünkü söylememeye yemin ettim.

Silvio: Demek bir suçunuz var.

Clarice: Hayır yok. Suçsuzum.

Silvio: Suçsuz olan susmaz, söyler.

Clarice: Asıl söylersem suçlu duruma düşerim.

Silvio: Konuşmama konusunda kime yemin ettiniz?

Clarice: Federgo'ya.

Silvio: Yemininize bağlı kalmak zorunda mısınız?

Clarice: Yalan yere yemin etmiş duruma düşmamak için bağlı kalacağım.

Silvio: Bir de onu sevmediğinizi söylüyorsunuz. Size inanacak kadar saf mı sandınız beni?

Hain, yalancı. Çekilin gözümün önünden.

Clarice: Sizi sevmeseydim hayatınızı kurtarmak için koşup gelir miydim?

Silvio: Hayatımı bir haine borçlu olacaksam eksik olsun öyle yaşamak.

Clarice: Sizi bütün kalbimle seviyorum.

Silvio: Sizden bütün ruhumla nefret ediyorum.

Clarice: Öfkeniz dinmezse öldürürüm kendimi.

Silvio: Kanınızı görmeyi, ihanetinizi görmeye yeğlerim.
Clarice: İsteddiğiniz bu olsun. *(kılıcı yerden alır)*
Silvio: Evet, bu kılıç bana yapılan haksızlığın öcünü alabilir.
Clarice: Clarice'inize karşı ne kadar acımasızsınız.
Silvio: Acımasız olmayı siz öğrettiniz bana.
Clarice: Ölümümü istiyorsunuz öyle mi?
Silvio: Ne istediğimi bir bilsem.
Clarice: İstedığınızı yerine getirmeye çalışacağım.

Sahne VII

Smeraldina: Durun, ne yapıyorsunuz? Kendisini öldürmesine göz yumacaktınız. Ne biçim yüreğiniz var sizin. Kaplan yüreği mi, şeytan yüreği mi, aslan yüreği mi? Uğruna kadınların can vermeye çalıştığı erkeğe bakın. Siz çok iyisiniz sinyora. Sizi istemeyeni siz de istemeyin. Kiralık katil bu. Cehenneme kadar yolu var. Siz bizimle gelin. Erkek kılığına kıran mı girdi? Elinizi sallasanız ellisi.
Clarice: Nanakör! Ölümüne kılınız bile kıvılcıdamayacak demek. Bu acı öldürecek zaten beni. O zaman sevinirsiniz. Er geç masum olduğumu anlayıp, bana inanmadığınıza pişman olacaksınız. Hem benim bahtsızlığıma, hem de kendi acımasızlığınıza gözyaşı döküceksiniz. Ama iş işten geçmiş olacak.

Sahne VIII

Smeraldina: Olacak şey değil. Kız kendisini öldürmeye kalkıyor. Siz kaşısına geçmiş olup bitenleri sanki bir oyunmuş gibi seyrediyorsunuz.
Silvio: Deli misin sen? Kendisini gerçekten öldürmek istediğini mi sandın?
Smeraldina: Onu bunu bilmem. Vaktinde yetişmeseydim şimdiye kadar çoktan öbür dünyayı boylamış olacaktı.
Silvio: Kılıcın ucu göğsüne bile değmemişti daha.
Smeraldina: Yalancıya bakın. Değmemişti olur mu? Saplanıyordu az kalsın.
Silvio: Siz kadınlar hep pireyi deve yaparsınız zaten.
Smeraldina: Asıl siz erkekler öylesiniz. Ama bizim adımız çıkmış bir kez. Kadın erkeği aldatır derler. Asıl erkek kadını aldatır. Kadın bir yanlış yapmaya görsün, tefe koyarlar hemen. Ama erkek söz konusu oldu mu herkes sus pus olur. Bizi çekiştirirler. Sizeyse her hakkı tanırlar. Niçin biliyor musunuz? Yasaları erkekler yapıyor. Eğer kadınlar yapmış olsaydı herşey tersine döner. Elimde olsa karısını aldatan her erkeğin eline bir dak tutuştururdum. Dört bir yan ormana dönerdi o zaman. *(çıkarak)*

Sahne IX

Silvio: Clarice mutlaka bana ihanet etti. Bir yemini bahane edip gerçeği gizlemeye kalkıyor. Hain. Kendini yaralamaya kalkışması da beni yaralamak, kendisine acındırmak içindi. Alnımız yazısı böyleymiş. Yenik düştüm. Ama öcümü bırakmayacağım. O alçak ölecek ve nankör Clarice'in sevgisi dökülen kanda boğulacak.

Sahne X

Truffaldino: Ne kör talih benimki. İki efendimin ikisi de gelmedi daha. Öğle olalı iki saat oluyor, kimsecikler yok ortada. İster misin ikisi birden gelsin de, işler arap saçına dönsün. İkisine de aynı anda hizmet edemem ki. İş ortaya çıkar. Sus, efendilerimden biri geliyor. Bereket tek başına.

Florindo: Bulabildin mi Pasquale'yi?

Truffaldino: Yemekten sonra ararım demiştim ya efendim.

Florindo: Bir an evvel bulsak şunu.

Truffaldino: Yemeğe biraz daha önce gelmiş olsaydınız.

Florindo: (*kendi kendine*) Beatrice'in burda olup olmadığını öğrenemedim hala.

Truffaldino: Bana gidip yemeği söyle dediniz, sonra çıkıp gittiniz. Yemek kokmuştur neredeyse.

Florindo: Benim canım yemek istemiyor.

Truffaldino: Bkın efendim, bu memlekette herkesin karnı acıkır. Karnınızı doyurmazsanız yatağa düşersiniz.

Florindo: Benim acele bir işim var. çıkmam gerek. Yemeğe dönersem dönerim yoksa akşama yerim. Sen istersen kendine yemek getirt.

Truffaldino: Şimdi oldu. Canınız nasıl istiyorsa öyle yapın. Efendi değil misiniz?

Florindo: Şu parala ağırlık yapıyor. Al bavuluma koy. İşte anahtarlar.

(*İçinde yüz duka olan keseyi verir*)

Truffaldino: Koyup anahtarları getireyim mi hemen?

Florindo: Hayır. Sonra verirsin. Bekleyecek vaktim yok. Yemeğe dönmezsem sen alana gel.

Pasquale'i bulmanı bekliyorum bir an önce. (*çıkır*)

Sahne XI

Truffaldino: Bereket sen istersen kendine yemek getirt dedi. Kendisi ister yesin ister yemesin. Beni ilgilendirmez. Ama benim vücudum açlığa gelemez. İlkın şu keseyi yerine koyayım sonra da hemen...

Beatrice: Truffaldino! Sinyor Pantalone içinde yüz duka olan bir kese verdi mi sana?

Truffaldino: Verdi efendim.

Beatrice: Peki niye vermiyorsun bana?

Truffaldino: Aa, sizin miydi o kese?

Beatrice: Kimin olacaktı? Keseyi verirken ne dedi sana?

Truffaldino: Efendine ver dedi.

Beatrice: İyi ya efendin kim senin?

Truffaldino: Siz efendim.

Beatrice: Öyleyse ne diye kese benim mi diye soruyorsun?

Truffaldino: Haklısınız efendim.

Beatrice: Nerede kese?

Truffaldino: Buyrun işte.

Beatrice: Tamam mı?

Truffaldino: Kimse dokunmadı efendim.

Beatrice: Sonra sayarım.

Truffaldino: (*kendi kendine*) Kese işinde az kalsın çuvalliyordum. Bereket düzeltiverdim hemen. Bakalım öteki efendim ne diyecek? Madem kese onun değilmiş, bişey dememesi gerekir.

Beatrice: Otelci burda mı?

Truffaldino: Burada efendim.

Beatrice: Ona söyle yemekte konuğum olacak. Güzel bir masa hazırlasın.

Truffaldino: Neler istersiniz? Kaç çeşit yemek yapsın?

Beatrice: Sinyor Pantalone yabancı sayılmaz. Beş altı kapla doyarız. Yeter ki tadı tuzu yerinde olsun.

Truffaldino: İzin verirseniz ben bir liste yapayım.

Beatrice: Olur. İstediklerini söyle. Ben konuğu almaya gidiyorum. Hemen şuracıkta.

Döndüğümde herşey hazır olsun. (*Çıkmak ister*)

Truffaldino: Göreceksiniz, eksiksiz bir sofraya kuracağım.

Beatrice: Şu kağıdı al, bavula koy. Unutayım deme, dört bin skudoluk bir senettir.

Truffaldino: Hiç merak etmeyin hemen yerine koyarım.

Beatrice: Her şeyi hazırlat. (*Kendi kendine*) Zavallı Sinyor Pantalone, bayağı korktu. Biraz eğlendirmeli.

Sahne XII

Truffaldino, sonra Brighella.

Truffaldino: Bu efendim ilk kez yemek istedi benden. Zevk sahibi olduğumu göstermenin tam sırası. Önce bu kağıdı yerine götürmeli... Boş ver sonra götürürüm, vakit harcamayalım. Buraya baksanıza, kimse yok mu orada? Bana Sinyor Brighella'yı çağırın, kendisine diyeceklerim var. (*Sahneye doğru*) Sofra donatmak için ille de kap kap yemek gerekmez. Önemli olan sofrayı kurmak, Tabak tabak yemek mi, usulüne uygun sofraya mı derlerse, usulüne uygun sofraya derim.

Brighella: Ne var Sinyor Truffaldino, ne emrediyorsunuz?

Truffaldino: Efendimin yemekte bir konuğu olacak, yemeği ona göre yapmanızı istiyor. Hem de çok acele. Bir şey almanız gerekecek mi?

Brighella: Her zaman her şey bulunur bizde. Yarım saat içinde istenilen her sofraya kurarız.

Truffaldino: Çok güzel, neler hazırlamayı düşünüyorsunuz?

Brighella: İki kişi için, dörder kaptan, iki servis yapsak olur mu?

Truffaldino: (*Kendi kendine*) Efendim, beş, altı kap demişti, ama altıyla yedi sekizin büyük farkı yok. (*Brighella'ya*) Olur. Peki, yemek olarak ne yapacaksınız?

Brighella: Önce çorba, kızartma, haşlama bir de frikando veririz.

Truffaldino: İlk üçü tamam da, dördüncü yemek ne onu anlamadım.

Brighella: Fransız usulü salçalı et. Tadına doyum olmaz.

Truffaldino: Peki, ilk bölüm tamam, ikinci bölüme geçin.

Brighella: İkinci bölümde rosto, salata, fırında et ve bodin veririz.

Truffaldino: Yine aklımı karıştırdınız. Potinden yemek olur mu?

Brighella: Potin değil bodin. Bir İngiliz Yemeği. Tadına doyum olmaz.

Truffaldino: Peki yemekleri masaya nasıl yerleştireceğiz?

Brighella: Garsona bırakın siz o işi. Ondan kolay ne var?

Truffaldino: Yanılıyorsunuz dostum. Benim için en önemli şey sofranın düzenlenmesi. Sunuş önemli olan.

Brighella: Diyelim ki şuraya çorbayı, şuraya haşlamayı, şuraya da frikandoyu koyduk. (*Tabakları yerleştirir gibi yapar.*)

Truffaldino: Olmadı. Ortaya bir şey koymayacak mısınız?

Brighella: O zaman beş kap yapmak gerekir.

Truffaldino: Olsun, beş kap yapalım.

Brighella: Ortaya da haşlama için salça koyarız.

Truffaldino: Sevgili dostum bu işlerden pek anlamıyorsunuz siz. Salça ortaya koyulmaz. Ortaya çorba koyulur.

Brighella: Öyleyse bu yana haşlamayı, bu yana da salçayı koyarız.

Truffaldino: Sizinle iş yapmak gerçekten zor. Zaten bütün aşçılar yemek pişirmeyi bilirler ama sofraya kurmaya geldi mi iş, yaya kalırlar. Dinleyin de öğrenin bari. Şurası masa diyelim (*Bir dizi üzerine çöküp, döşemeyi işaret eder*) Bakın beş kap nasıl yerleştirilir; çorbayı şuraya, ortaya diyelim... (*Senetten bir parça kopartıp, bir yana koyar*) Şuraya haşlamayı... (*Yine senetten bir parça kopartıp, bir yana koyar*)

Bu tarafa kızartmayı... (*Yine senetten bir parça kopartıp, deminki parçanın yanına koyar*)

Salçayı buraya, bilmem ne kandoyu da şuraya... (*Senetten bir parça daha kopartıp beş kap yerleştirmeyi tamamlar*) (*Brighella 'ya*) Anlaştık mı? İyi değil mi böyle?

Brighella: İyi olmasına iyi de, salça haşlamaya uzak kaldı biraz.

Truffaldino: Onun da çaresi var. Yaklaştırırız, olur biter.

Sahne XIII

Beatrice, Pantalone ve öncekiler.

Beatrice: (*Truffaldino 'ya*) Diz çökmüş ne yapıyorsun böyle?

Truffaldino: Sofranın nasıl kurulacağını anlatıyordum. (*Kalkar*)

Beatrice: Peki bu kağıtlar ne?

Truffaldino: (*Kendi kendine*) Yandım. Demin verdiği senet.

Beatrice: Benim senedim değil mi?

Truffaldino: Bağışlayın efendim. Şimdi birbirine yapıştırırız yemekleri.

Beatrice: Seni gidi düzenbaz seni! Böyle mi saklıyorsun sana emanet edilen şeyleri? Eşek sudan gelinceye kadar dövmeli seni. Haklı değil miyim ama Sinyor Pantalone? Bundan daha büyük bir salaklık olur mu?

Pantalone: Salağın dik alası hem de. Bereket çaresi var. Çaresi olmasaydı kötüydü. Size hemen yeni bir senet veririm olur biter.

Beatrice: Ya senet uzak bir yerden gönderilmiş olsaydı? Kafasız herif!

Truffaldino: Kabahat Brighella'nın. Tabakları masaya yerleştirmesini bilmiyor.

Brighella: Zeytinyağı gibi üste çıktı.

Truffaldino: Nasıl sofraya kurulacağını öğretiyordum.

Beatrice: (*Truffaldino 'ya*) Çekil git karşımdan!

Truffaldino: Rastgele sofraya kurulmaz.

Beatrice: Defol dedim sana.

Truffaldino: Allah uzun ömürler versin efendim. (*Çıkar*)

Brighella: Anlamadım gitti bu adamı. Bir bakıyorsun akli başında, bir bakıyorsun akli bir karış havada.

Beatrice: (*Brighella 'ya*) Kendini aptal gibi gösteriyor maskara. Yemek verecek misiniz artık bize?

Brighella: Her serviste beş kap yeterse, kazırlaması uzun sürmez.

Pantalone: Ne servisi kuzum? Ne baş kabı? Biraz pilav, yanına da bir iki şey ekleyin yeter. Ziyafet sofrası isteyen yok.

Beatrice: (*Brighella 'ya*) Duydunuz değil mi? Hemen hazırlayın.

Brighella: Başüstüne. Yine de istediğiniz bir şey varsa söyleyebilirsiniz.

Pantalone: Köfte yaparsanız sevinirim. Dişlerim berbat.
Beatrice: (*Brighella* 'ya) Köfte istiyor.
Brighella: Başüstüne. Siz şu odaya buyurun, ben yemeği hemen yollarım.
Beatrice: Truffaldino'ya söyleyin de gelip yardım etsin.
Brighella: Başüstüne Sinyor. (*Çıkar*)

Sahne XIV

Beatrice, Pantalone, sonra Garsonlari sonra Truffaldino.

Beatrice: Karnınız iyi doymayacak Sinyor Pantalone.
Pantalone: Çok nazıksınız aziz dostum. Benim size yapmam gerekenleri siz bana yapıyorsunuz. Ama ne de olsa kız babasıyım ben. Her şey olup bitmeden birlikte görünmemiz doğru değil. Çağrınız biraz ferhlamak için kabul ettim. Sinirden tirtir titriyorum hala. Eğer siz olmasaydınız evladım, o herifin yüzünden yüreğime inme inecekti.
Beatrice: Bereket vaktinde yetiştim.
(*Garsonlar, Brighella'nın gösterdiği odaya, sofrayı kurmak için bardak, şarap, ekmek vb. götürürler*)
Pantalone: Adamlar işlerini iyi biliyorlar.
Beatrice: Brighella çok ustadır işinde. Torino'da büyük bir şövalyenin yanında çalışırdı. Sırtındaki giysi hala o şövalyenin.
Pantalone: Büyük Kanal'da, Rialto'nun karşısında da iyi bir lokanta var. Yemekleri çok lezzetli. Bir kaç kez dostlarla gittim. Tadı hala damağımda yediklerimin. Hele bir de Borgonya diye bir şarap veriyorlar, insanın aklını başından alıyor.
Beatrice: Hiç bir şeyi dostlarla sohbebe değışmem ben de.
Pantalone: Bir tanısanız o dostlarımı. Açık yürekliliklerine, içtenliklerine bayılırsınız. Karşı adalarda da buluşup sohbet ederiz zaman zaman. Tanrı hepsinde razı olsun. Yedi sekiz arkadaş ama eşleri yoktur dünyada.
(*Garsonlar odadan çıkıp mutfağa giderler*)
Beatrice: Demek güzel günler geçirdiniz birlikte.
Pantalone: Hem de nasıl. Yine de geçireceğiz.
Truffaldino: (*Elinde çorba kasesiyle girerek, Beatrice'ye*)
Buyurun odaya, yemeği götürüyorum.
Beatrice: Sen önden git çorbayı masaya koy.
Truffaldino: (*Eğilerek selam verir*) Başüstüne efendim.
Pantalone: Uşağınız gerçekten bir tuhaf. Hadi gidelim (*Odaya girer*)
Beatrice: (*Truffaldino'ya*) Daha az ukalalık, daha fazla titizlik istiyorum senden. (*Çıkar*)
Truffaldino: Şu servisin kötülüğüne bakın. Her seferinde bir kap getiriyorlar. Dünya kadar para alıyorlari ortada doğru dürüst bir şey yok. Allah bilir bu çorba da bir şeye benzemiyordur. Bir tadına bakayım (*Cebinden çıkardığı bir kaşıkla çorbanın tadına bakar*)
Silahımı hep yanımda taşıyım. Fena değılmiş. Daha da beter olabilirdi. (*Odaya girer*)

Sahne XV

Elinde bir tabakla bir Garson, sonra Truffaldino, sonra Florindoi sonra Beatrice ve başka Garsonlar.

Garson: Şu adam da gelip alsın artık yemekleriç

Truffaldino: *(Odadan)* Geldim arkadaşım, bir şey mi diyorsun?

Garson: Al şu haşlamayı. Ben gidip başka bir şey getireyim. *(Çıkar)*

Truffaldino: Koç mu, koyun mu acaba? Koça benziyor. Hele bir tadına bakalım. *(Biraz tadar)*

Ne koç, ne de koyun kıvamında bir dana. *(Beatrice'nin odasına doğru yürür)*

Florindo: *(Truffaldino ile karşılaşır)* Nereye böyle?

Truffaldino: *(Kendi kendine)* Bu sefer tam yandım.

Florindo: Nereye gidiyorsun, elinde tabakla?

Truffaldino: Sofraya götürüyorum efendim.

Florindo: Kimin için?

Truffaldino: Efendimiz için.

Florindo: Ben daha kapıdan içeri girmeden mi hazırladın sofrayı?

Truffaldino: Geldiğinizi pencereden gördüm efendim. *(Kendi kendine)* İyi salladım bunu.

Florindo: Önce haşlamayı mı götürüyorsun masaya? Çorba nerede?

Truffaldino: Bakın efendim, Venedik'te çorba yemeğin başında değil sonunda içilir.

Florindo: Ben onu bunu bilmem. Çorba isterim önce. Bunu mutfağa götür.

Truffaldino: Başüstüne efendim.

Florindo: Elini çabuk tut. Yemekten sonra dinlenmek istiyorum biraz.

Truffaldino: *(Mutfağa girecekmiş gibi yapar)* Başüstüne.

Florindo: *(Kendi kendine; karşıdaki odaya girerken)* Beatrice'i bulamayacağım bu gidişle. *(Florindo odaya girince, Truffaldino, koşarak elindeki tabağı Beatrice'ye götürür)*

Garson: *(Elinde bir tabakla girer)* Yine ortada yok. *(Seslenir)* Truffaldino.

Truffaldino: *(Beatrice'in odasından çıkar)* Geldim. Çabuk öbür odayı da hazırla. Öbür yabancı da geldi. Hemen çorba getir.

Garson: Şimdi. *(Çıkar)*

Truffaldino: Baklım bunu içinde ne varmış? Fransız yemeği olmalı. *(Tadar)* Enfes. Namusum hakkı için enfes. *(Yemeği Beatrice'in odasına götürür. Garsonlar, Florindo'nun odasına, sofraya kurmak için gerekenleri götürürler)*

Truffaldino: Aferin. Keklik gibi sekiyorlar. *(Garsonlara)* İki efendimin de yemeğini aksatmadan verebilirsem aferin bana. *(Garsonlar Florindo'nun odasından çıkıp mutfağa girerler)*

Truffaldino: Çabuk çocuklar çorbayı.

Bir Garson: Siz kendi masanıza bakın. Bunu bize bırakın.

(Çıkar)

Truffaldino: Olmaz ikisine de ben bakacağım. *(Garson elinde Florindo'nun çorbasıyla döner)*

Truffaldino: Ver şunu bana. Ben götürürüm. Sen öbür odanın yemeğini getir. *(Çorbayı Garsonun elinden alır, Florindo'nun odasına götürür)*

Garson: Bu da böylesi. Hem bu odaya, hem o odaya hizmet etmek istiyor. Bana ne, ne istiyorsa yapsın, benim bahşişimi versinler de...

Truffaldino: *(Florindo'nun odasından çıkar)*

Beatrice: *(Odadan seslenir)* Truffaldino!

Truffaldino: Hop dedik. *(Beatrice'nin odasına girer)*

(Garsonlar Florindo için haşlama getirirler)

Garson: Verin bana. *(Alır, garsonlar çıkarlar. Truffaldino kirli tabaklarla Beatrice'in odasından çıkar)*

Florindo: *(Odadan yüksek sesle)* Truffaldino!

Truffaldino: Verin şunu.

(Haşlamayı garsondan almak ister)

Garson: Olmaz ben götüreceğim.

Truffaldino: Beni çağırdı. Duymadın mı?

(Haşlamayı alıp Beatrice'ye götürür)

Garson: Çatlak mı ne? Her şeyi kendisi yapsın istiyor. *(Garsonlar bir tabak köfte getirirler, garsona verip çıkarlar)*

Garson: Götürmesine götüreceğim, ama şu herifle hırlaşmak istemiyorum.

(Florindo'nun odasından, elinde kirli tabaklarla Truffaldino çıkar)

Garson: Efendinizi köftess, sayın işgüder.

Truffaldino: Köfte mi? *(Tabağı alır)*

Garson: Evet köfte, kendisi istemişti. *(Çıkar)*

Truffaldino: Gel de çık işin içinden. Hangisine götüreyim köfteyi? Hangisi köfte istemiş bilmiyorum ki. Mutfağa gidip sormaya kalkışsam, kuşkulabilirler. Köfteyi istememiş olana götürürsem, öbürkü köfteyi isteyince her şey ortaya çıkar. En iyisi şöyle yapmalı... Köfteleri ikiye ayırıp, yarısını birine, yarısını birine götürmeli. Böylece kim istemişse köfte yemiş olur... Hay aklımla bin yaşayayım. Kafa derler buna kafa. *(Salondaki tabaklardan birini alır, köfteleri ikiye paylaştırır)* Dört oraya, dört buraya. Bir tadımlık da arttı. Kime mi vermeli mi bunu? Hiç birine. Haksızlık olur sonra. Hakçası benim hakkım bu da... *(Köfteyi yer)* Artık şunun köftelerini götürmeli. *(Tabağın birini yere bırakır. Beatrice'in tabağını götürür)*

Garson: *(Elinde İngiliz usulü bodinle girer; seslenir)* Truffaldino!

Truffaldino: Geldim. *(Beatrice'in odasından çıkar)*

Garson: Alın şunu.

Truffaldino: Bir dakika geliyorum.

(Öbür köfte tabağını alıp Florindo'ya götürür)

Garson: Oranın değil, köfteler buranıdır.

Truffaldino: Biliyoruz efendim, biliyoruz. Köfteyi buraya götürdüm. Efendim dört tanesini, öbür odadaki yabancıya gönderdi. *(Odaya girer)*

Garson: Demek birbirlerini tanıyorlarmış. Keşke birlikte yeseydiler.

Truffaldino: *(Florindo'nun odasından döner)* Bu dalga ne?

Garson: İngiliz usulü bodin.

Truffaldino: Kim istedi?

Garson: Efendiniz. *(Çıkar)*

Truffaldino: Potin dedikleri bu demek? Kokusu güzel. Aşureye benziyor. Şimdi bir tabak aşure olsaydı fena mı olurdu yani? Bir tadına bakayım. *(Cebinden bir kaşık çıkartır)* Aşure değil, ama benziyor. *(Yer)* Aşureden bile güzel. *(Yer)*

Beatrice: *(Odadan seslenir)* Truffaldino.

Truffaldino: *(Ağzı dolu yant verir)* Efendim.

Florindo: *(Odadan seslenir)* Truffaldino!

Truffaldino: *(Ağzı dolu yanıt verir)* Efendim. Ne güzel şey yahu! Bir lokma daha, geliyorum. *(Yemeyi sürdürür)*

Beatrice: *(Odadan çıkar, atıştıran Truffaldino'yu görür, bir tekme atar)* Neredesin, gelsene! *(Odasına döner)*

Truffaldino: *(Tabağı yere bırakıp, Beatrice'nin odasına girer)*

Florindo: *(Odadan çıkar)* Truffaldino! *(Bağırır)* Hangi cehenneme gitti bu herif?

Truffaldino: *(Beatrice'nin odasından çıkar)* Buradayım efendim.

Florindo: Neredeydin? Seni arıyorum.
Truffaldino: Tabak almaya gitmistim efendim.
Florindo: Yiyecek başka bir şey var mı?
Truffaldino: Gidip bakayım.
Florindo: Elini çabuk tut. Yemekten sonra dinleneceğim. *(Odasına döner)*
Truffaldino: Başüstüne. *(Bağırır)* Garson başka ne var? Şu potini kendime ayırıyorum. *(Saklar)*
Garson: *(İçinde rosto bulunan bir tabak getirir)* Rostoyu getirdim.
Truffaldino: Çabuk meyveyi! *(Rostoyu alır)*
Garson: Hemen getiriyorum.
Truffaldino: Rostoyu şuna götürelim. *(Florindo'nun odasına girer)*
Garson: *(Bir tabak meyveyle girer)* Meyve hazır. Neredesiniz?
Truffaldino: *(Florindo'nun odasından)* Buradayım.
Garson: Buyrun. *(Meyveyi verir)* Başka bir şey ister misiniz?
Truffaldino: Bekle hele. *(Meyveyi Beatrice'e götürür)*
Garson: Bir oraya zıplıyor, bir buraya. Çekirge gibi mübarek.
Truffaldino: Başka birşey istemez.
Garson: Peki.
Truffaldino: Şimdi benim yemeğimi hazırla.
Garson: Başüstüne. *(Çıkar)*
Truffaldino: Potini ortaya çıkarabilirim artık. Çok şükür alnımın akıyla çıktım bu işten de. İki efendim de memnun kaldı. Birbirlerinden haberleri de olmadı. İki kişiye hizmet ettim, dört kişilik yemek hak ettim. *(Çıkar)*

Sahne XVI

Otelin sokağı. Smeraldina, sonra otelin garsonu.

Smeraldina: Hanımın yaptığı düpedüz düşüncesizlik. Genç bir kız eline bir kağıt tutuşturulup, bir otele yollanır mı hiç? Gönlüne sevda ateşi düşmüş bir kadına hizmet etmek kolay değil. Olmayacak işler yapmaya kalkışıyor. Bir yandan Sinyor Silvio için yanıp tutuşuyor, bir yandan kalkıp bir başkasına mektup yolluyor. Biri yazlık, biri kışlıktır belki de... Yoo efendim dünyada otelden içeri adımımı atmam. İyi aile kızıyım ben. Bağırırım, birileri çıkar elbette. Hey, kimse yok mu? Otelci!
Garson: Ne istiyorsunuz küçükhanım?
Smeraldina: *(Kendi kendine)* Utanıyorum. *(Garson'a)* Bakar mısınız, Sinyor Fedrigo Rasponi diye biri kalıyor mu bu otelde?
Garson: Tabi. Şimdi yemekten kalktı.
Smeraldina: Kendisine bir şey vereceğim.
Garson: Buyrun girin.
Smeraldina: Kim olduğumu sanıyorsunuz benim? Nişanlısının hizmetçisiyim.
Garson: İyi ya buyrun.
Smeraldina: Olmaz içeri giremem.
Garson: Kendisini buraya çağırمامı istiyorsanız, yakışık almaz. Üstelik yanında Sinyor Pantalone dei Bisognosi de varç
Smeraldina: Benim efendim mi? Daha kötü ya. Dünyada gelemem.
Garson: İsterseniz uşağını göndereyim.

Smeraldina: Hani şu esmer uşığı mı?

Garson: Evet.

Smeraldina: Olur. Gönderin.

Garson: (*Kendi kendine*) Anlaşıldı, esmere tutkun. İçeri girmeye utanıyor ama sokakta kırıştırmaktan utanmıyor.

Sahne XVII

Smeraldina, sonra Truffaldino.

Smeraldina: Efendim beni görecek olsa ne derim?

Kendisini aramaya geldiğimi söylerim olur biter. İyi buldum bu özrü.

Truffaldino: (*Elinde bir şişe, bir bardak ve bir peçeteyle girer*) Kim görmek istiyor beni?

Smeraldina: Ben Sinyor, sizi rahatsız ettim kusura bakmayın.

Truffaldino: Boş verin. Ne emrediyorsunuz onu söyleyin.

Smeraldina: Yemek yiyormuşsunuz.

Truffaldino: Olsun, gidip tamamlarım şimdi.

Smeraldina: Çok üzüldüm.

Truffaldino: Bense, tersine sevindim. Bakın, karnım tıka basa dolu. Şimdi güzel gözlerinizin karşısına geçip, bir güzel sindireceğim yediklerimi.

Smeraldina: (*Kendi kendine*) Ay ne şirin şey.

Truffaldino: Bu şişeyi bırakıp sizi dinliyorum güzelim.

Smeraldina: (*Kendi kendine*) Güzelim dedi bana. (*Truffaldino'ya*) Hanımım bu mektubu Sinyor Federigo Rasponi'ye yolladı. Ben otele girmek istemiyorum. Bu yüzden sizi rahatsız ettim. Onun uşığı olduğunuz için.

Truffaldino: Tabii. Hemen götürürüm kendisine, ancak daha önce benim de size vereceğim bir şey var.

Smeraldina: Kim gönderdi?

Truffaldino: Tatı dilli biri. Hiç Truffaldino Battochio diye birini duydunuz mu?

Smeraldina: Adını bir kez duydum galiba, ama nerede çıkartamıyorum. (*Kendi kendine*) Galiba kendisi...

Truffaldino: Yakışıklı çocuktur. Orta boylu, tıknaz. Sözü sohbeti yerinde. Üstelik de görgülü mü görgülü...

Smeraldina: Hayır, hiç tanımıyorum.

Truffaldino: Ama o sizi tanıyor, hem de yanıp tutuşuyor sizin için.

Smeraldina: Dalga geçmeyin kuzum benimle.

Truffaldino: Sizden karşılık göreceği konusunda şöyle mini minicik bir umutçuğu olsa, hemen tanıtacak kendisini.

Smeraldina: Dorusunu isterseniz görürü de beğenirsem, bakarsınız karşılık veririm.

Truffaldino: Öyleyse göstereyim size .

Smeraldina: Gösterin.

Truffaldino: Şimdi hemen. (*Otele girer*)

Smeraldina: Demek ki, kendisi değilmiş.

Truffaldino: (*Otelden çıkar, Smeraldina'yı eğilerek selamlar, yanından geçer, sonra içini çekip otele girer*)

Smeraldina: Hiç bir şey anlamadım.

Truffaldino: (*Otelden çıkarak*) Gördünüz mü?

Smeraldina: Kimi?

Truffaldino: Gönlünü güzelliğinize kaptıranı.
Smeraldina: Ben sizden başkasını görmedim.
Truffaldino: (*İç çekerek*) İyi ya!
Smeraldina: Yoksa beni sevdiğini söylediğiniz kişi kimse siz misiniz?
Truffaldino: (*İçini çeker*) Benim...
Smeraldina: Daha önce niye demediniz?
Truffaldino: Utandım.
Smeraldina: (*Kendi kendine*) Yüreğim taştan olsa dayanamayacağım buna.
Truffaldino: Hadi bir şey desenize.
Smeraldina: Ben derim ki...
Truffaldino: Hadi deyin ne olur.
Smeraldina: Ben de utanıyorum ama...
Truffaldino: Ay ne güzel, evlenip birlikte utanlaşalım.
Smeraldina: Doğrusunu isterseniz sizden hoşlandım.
Truffaldino: Bekar mısınız?
Smeraldina: Belli değil mi?
Truffaldino: Hayır mı demek istediniz?
Smeraldina: Hayır, evet demek istedim.
Truffaldino: Ben de bekarım.
Smeraldina: İsteseydim şimdiye kadar yüz kez evlenmiştim. Ama hoşuma giden biri çıkmadı bir türlü karşıma.
Truffaldino: Benden hoşlandınız işte.
Smeraldina: Aslında, sizde, nasıl diyeyim öyle bir şey var ki... Hayır, daha fazlasını söyleyemem.
Truffaldino: Sizinle evlenmek isteyen biri, sizi kimden istemeli?
Smeraldina: Ne anam var , ne babam. Herhalde efendimden ya da hanımımın istemesi gerekir.
Truffaldino: Güzel, onlardan istersem ne derler acaba?
Smeraldina: Ben istiyorsam bir şey demezler sanırım.
Truffaldino: Peki siz ne dersiniz?
Smeraldina: Onlar istiyorlarsa bir şey demem.
Truffaldino: İstemeyenin vay haline öyleyse. Mektubu verin. Yanıtını getirdiğimde yine konuşuruz.
Smeraldina: Buyurun.
Truffaldino: Mektupta ne yazıyor biliyor musunuz?
Smeraldina: Bilmiyorum. Öyle de merak ediyorum ki aslında, ne yazdığını.
Truffaldino: Münasebetsiz bir şeyler varsa içinde, kabak yine başıma patlar sonra.
Smeraldina: Kim bilir? Aşk mektubu değildir herhalde.
Truffaldino: Durduk yerde başımı derde sokamam. İçinde ne yazdığını bilmeden götürüp veremem.
Smeraldina: Açalım diyeceğim ama... Nasıl kapatacağız.
Truffaldino: O işi bana bırakın. Öyle bir kapatırım ki zarfı, hiç bir şey anlaşılmaz.
Smeraldina: Öyleyse açalım.
Truffaldino: Okuyup yazmanız var mı sizin?
Smeraldina: Biraz. Siz daha iyi okuyorsunuzdur.
Truffaldino: Benimki de biraz.
Smeraldina: Hadi öyleyse.
Truffaldino: Aman dikkatli olalım. (*Mektubu yırtar*)
Smeraldina: Aa, ne yaptınız?

Truffaldino: Bir şey olmadı. Nasıl eski hale geleceğini biliyorum. Tamam, açıldı işte.
Smeraldina: Hadi okusanıza.
Truffaldino: Siz okuyun canım. Hanımınızın yazısını benden aha iyi sökersiniz?
Smeraldina: (*Mektuba göz gezdirir*) Doğrusu bir şey çıkartamadım.
Truffaldino: (*Mektuba göz gezdirir*) Alın benden de o kadar.
Smeraldina: Niye açtık öyleyse?
Truffaldino: Durun bakalım, sökmeye çalışalım. Sanki bir şeyler anlıyor gibiyim.
Smeraldina: Ben de harfleri tanıdım.
Truffaldino: Sırayla bakalım. S değil mi bu?
Smeraldina: Amma yaptınız. S olur mu, M.
Truffaldino: Fark etmez. Ha S olmuş, ha M.
Smeraldina: Mev, mev, mevgi... Olmuyor. M değil S galiba. Sev, sev, sevgi...
Truffaldino: Sevgili olmasın_
Smeraldina: Olmaz. İ'nin kuyruğu var.
Truffaldino: Niye olmasın, kuyruklu sevgilidir.

Sahne XVIII

Beatrice, Pantalone ve öncekiler.

Pantalone: (*Smeraldina 'ya*) Ne yapıyorsunuz burada?
Smeraldina: (*Korkar*) Hiç bir şey efendim. Sizi arıyordum.
Pantalone: Ne diyecektin bana?
Smeraldina: (*Korkar*) Hanımım sizi istiyor.
Beatrice: (*Truffaldino 'ya*) O kağıt da ne?
Truffaldino: (*Korkar*) Hiç, Kağıt işte.
Beatrice: (*Truffaldino 'ya*) Ver bakayım!
Truffaldino: Buyurun efendim. (*Eli titreyerek mektubu uzatır*)
Beatrice: Ne? Bana yollanmış bir mektup bu. Alçak! Bütün mekuplarımı açacak mısın böyle?
Truffaldino: Ben bir şey yapmadım efendim.
Beatrice: Bakın şu işe Sinyor Pantalone, Sinyora Clarice'den geliyor mektup, Silvio'nun kıskançlığından yakınıyor. Bu yüz­süz de açmış mektubu.
Pantalone: (*Smeraldina 'ya*) Sen de yardım ettin, değil mi?
Smeraldina: Benim hiçbir şeyden haberim yok efendim.
Beatrice: Peki kim açtı bu mektubu?
Truffaldino: Ben açmadım.
Smeraldina: Ben de.
Pantalone: Peki kim getirdi?
Smeraldino: Truffaldino efendisine götürüyordu.
Truffaldino: Truffaldino'ya da Smeraldina getirdi.
Smeraldina: (*Kendi kendine*) Ne olacak dedikoducu. Sevmiyorum artık seni.
Pantalone: Demek sen ha, demek senin başının altından çıktı bu iş? Şeytan, bir tokat at diyor şunun suratına.
Smeraldina: O dediğinizi yapmak o kadar kolay değil efendim?
Pantalone: (*Yanına yaklaşır*) Ne? Ne dedin bakayım?
Smeraldina: Üstünüzdeki bu giysilerle zor yakalarsınız beni. Koşun da görelim. (*Koşarak çıkar*)
Pantalone: Koşar mıyım koşamaz mıyım görürsün şimdi. Bak nasıl yakalıyorum seni.

(Smeraldina'nın peşinden koşarak çıkar)

Sahne XIX

Beatrice, Truffaldino, sonra otelin penceresinden Florindo.

Truffaldino: *(Kendi kendine)* Bakalım bu sefer paçay nasıl kurtaracağız?

Beatrice: *(Mektubu okuyarak)* Zavallı Clarice, Silvio'nun kıskançlığına üzüyor. Kimliğimi açıklayıp onu yatıştırmam doğru olacak.

Truffaldino: Bana bakmıyor. Çaktırmadan sıvışmalı. *(Yavaş yavaş uzaklaşır)*

Beatrice: Nereye gidiyorsun?

Truffaldino: *(Durur)* Hiç bir yere.

Beatrice: Niye açtın bu mektubu?

Truffaldino: Smeraldina açtı efendim. Ben bir şey yapmadım.

Beatrice: Ne Smeraldina'sı? Sen açmışsın rezil. Bir, bird aha iki. Bir günde iki mektubumu açtın. Gel buraya!

Truffaldino: Ne olursunuz efendim. *(Korkarak yaklaşır)*

Beatrice: Gel buraya diyorum.

Truffaldino: *(Titreyerek yaklaşır)* Kıymayın kulunuza efendim.

Beatrice: *(Truffaldino'nun belindeki sopayı alıp, Truffaldino'yu kıyasıya sopalar, arkası otele dönüktür)*

Florindo: *(Otelin penceresinden)* Bu ne? Uşağımı dövüşüyorlar!

Truffaldino: Yeter, ne olursunuz yeter.

Beatrice: Al sana, al sana. Mektup açmak ne demekmiş öğren! *(Sopayı yere atıp çıkar)*

Sahne XX

Truffaldino, sonra otelden çıkan Florindo.

Truffaldino: *(Beatrice gittikten sonra)* Sütü bozuk ne olacak! İnsan böyle mi davranır uşağına? Döver mi hiç uşağını? İşine yaramıyorsa kovarsın, olur biter. Dayak da ne oluyor?

Florindo: *(Otelden çıkar, Truffaldino'yu görür)* Neler diyorsun?

Truffaldino: *(Florindo'yu görünce)* Oo... *(Beatrice'nin gittiği yöne)* Başkalarının uşağına dayak atılmaz. Efendime saygısızlıktır bu.

Florindo: Doğru, saygısızlık. Kim dövdü seni?

Truffaldino: Bilmiyorum efendim, tanımıyorum.

Florindo: Niye dövdü?

Truffaldino: Niye mi? Pabucuna tükürdüm de ondan.

Florindo: Peki elin armut mu topluyor senin? Niye savunmadın kendini? Niye karşı koymadın? Niye efendine saygısızlık edilmesine izin verdin? Seni gidi ödle seni, seni eşşek seni! *(Yerden sopayı alır)* Madem dayak yemek hoşuna gidiyor, bir de ben döveyim de gör. *(Döver, sonra otele döner)*

Truffaldino: Artık göğsümü gere gere iki efendili uşak olduğumu söyleyebilirim. Sağ olsunlar, ikisi de peşin ödedi aylığımı.

ÜÇÜNCÜ PERDE

Sahne I

Otelin çok kapılı bir salonu. Truffaldino, sonra iki Garson.

Truffaldino: Bir güzel dinlenip, yediğim sopanın sızılarını dindirdim. Bereket yalnız sopa değil, bir güzel yemek de yedim. Akşama da yiyeceğim. Elimden geldiğince iki efendiye uşaklık etmeyi sürdüreceğim. Ucunda iki aylık var çünkü. İlk efendim otelde değil. İkincisi uyuyor. Giyecekleri havalandırmanın tam zamanı. Hazır anahtarlar bende, bavuldan çıkartıp, sökük yırtık var mı bakmalı. Burası tan bu işe göre. Bavulları getirip işe koyulmalı. Birinin yardım etmesi gerekecek. *(Seslenir)* Garson!

Garson: *(Yamağıyla gelir)* Buyurun.

Truffaldino: Şu odadan bavulları getirip, içindekileri havalandıracağım. Taşımaya yardım eder misiniz?

Garson: *(Yamağına)* Bavulları getir.

Truffaldino: Hadi gel. Efendilere edecek değilsin ya, biraz da uşaklara uşaklık et. *(Yamakla odaya girer)*

Garson: İyi uşağa benziyor. Hareketli, becerikli, dikkatli. Kusurları da vardır elbet. Bende uşaklık ettim. Ne olduğunu bilirim. Hiç bir iş karşılıksız yapılmaz. Ya efendinin gözüne girmek için yapılır ya da bahşiş kopartmak için.

Truffaldino: Yavaş şuraya koyalım. Gidip öbür bavulu getirelim. Sakın gürültü etme. Efendim uyuyor bu odada.

Garson: Bu adam ya gerçekten çok akıllı yada üçkağıtçı. İki kişiye uşaklık edildiğini hiç görmemiştim. Aslında biraz gözümü açsam iyi olur. İkisine de uşaklık ediyorum diye bakarsın ikisini de soyup soğana çevirmiş.

Truffaldino: İstersen gidebilirsin artık. İşin bitti.

Garson: Başka bir isteğiniz var mı?

Truffaldino: Hayır yok. Şimdi karışan görüşen olmadan rahat rahat yaparım işimi. Bu anahtar hangisinin acaba? Bir deneyeyim. Nasıl da bildim ama. Bir numarayım ben bir. Bu da öbür bavulu açacak. İkisi de açıldı işte. Ne varsa çıkartalım. Bakalım ceplerinde bişey var mı? Kimi kez şeker, karamela unutulur. *(Beatrice'in cebinde bir resim bulur)* Öff amma da yakışıklı adam. Kim acaba? Durun durun sanki bir yerden gözüm ısıyor da tam çıkaramıyorum. Birazcık öbür efendimi andırıyor ama bunun ne böyle giysileri var ne de saçları.

Sahne II

Florindo: Truffaldino!

Truffaldino: Allahın cezası. Uyandı. Şeytana uyup da dışarı çıkacak olursa öbür bavulu görüp kimin olduğunu öğrenmek isteyecek. Hemen doldurup kapatmalı. Sorarsa kimin olduğunu bilmiyorum derim.

Florindo: Truffaldino!

Truffaldino: Efendim! Şu işi bitireyim önce. İyi ama bu giysi hangisininindi? Bu kağıtlar nereden çıkmıştı?

Florindo: Geliyor musun? Yoksa ben geleyim mi oraya?

Truffaldino: Geldim efendim. *(kendi kendine)* Çabuk, buraya geliyor. Otelden çıkınca herşeyi yerli yerine koyarım.

Florindo: (*Gelir*) Ne işler karıştırıyorsun sen?

Truffaldino: Giyecekleri temizlememi söylememişmiydiniz? O işi yapıyorum bende.

Florindo: O bavul kimin?

Truffaldino: Bilmiyorum.

Florindo: Siyah takımı ver bana.

Truffaldino: Başüstüne.

Florindo: (*Florindo siyah takımı giyer. Elini cebine sokar, resmi bulur*) Bu da ne?

Truffaldino: (*kendi kendine*) Hay aksi şeytan. Bu sefer çuvalladık. Öbürünün cebine koyacak yerde bunun cebine koymuşum. İkisinin de rengi aynı ondan tabi.

Florindo: (*kendi kendine*) Gözlerime inanamıyorum Tanrım. Beatrice'e verdiğim resim bu.

(*Truffaldino'ya*) Söyle bakalı bu resim nasıl gelip benim cebime girdi. Daha önce yoktu.

Truffaldino: Sevgili efendim benim yüzüzlüğümü bağışlayın nolur. O resim benim.

Kaybetmemek için oraya saklamıştım. Tanrı aşkına bağışlayın beni.

Florindo: Nerden buldun peki?

Truffaldino: Efendimden miras kalmıştı.

Florindo: Miras mı?

Truffaldino: Evet efendim. Benim bir efendim vardı. Ölünce ufak tefek şeyler kaldı bana.

Hepsini sattım geriye bu resim kaldı bana.

Florindo: Öldü mü dedin? Ne zaman öldü efendin?

Truffaldino: Bir hafta oldu. (*kendi kendine*) Uydurup uydurup söylüyorum.

Florindo: Adı neydi efendinin?

Truffaldino: Bilmiyorum. Adını gizliyordu.

Florindo: Gizliyor muydu? Ne kadar çalıştın yanında?

Truffaldino: Çok sayılmaz on on iki gün.

Florindo: (*kendi kendine*) Dizlerimin bağı çözülüyor. Beatrice olmalı. Erkek kılığında kaçmıştı. Adını gizliyordu. Eğer öyleyse dünya zindan olur bana. (*Truffaldino'ya*) Baksana genç miydi efendin?

Truffaldino: Evet efendim gençti.

Florindo: Sakalsız mıydı?

Truffaldino: Sakalsızdı.

Florindo: Nereli olduğunu biliyor musun?

Truffaldino: Biliyordum ama unuttum.

Florindo: Torinolu muydu?

Truffaldino: Tamam Torinoluydu.

Florindo: Baksana bana gerçekten öldü mü bu Torinolu delikanlı?

Truffaldino: Hiç kuşkunuz olmasın.

Florindo: Hangi hastalıktan öldü?

Truffaldino: Ecel hastalığından öldü

Florindo: Nereye gömüldü peki?

Truffaldino: Gömülmedi efendim. Başka bir uşak vardı hemşerisi. Ölüsünü bir sandığa koyup memleketine yolladı.

Florindo: Bu uşak yoksa bu sabah postanede mektup aldirtan uşak mı?

Truffaldino: Evet efendim ta kendisi. Pasquale.

Florindo: (*kendi kendine*) Herşey apaçık ortada. Beatrice ölmüş. Zavallı Beatrice yolun yorgunuğuna, yüreğinin üzüntüsüne dayanamamış demek. Benim yüreğim de bu acıya dayanamayacak. (*çıkarak*)

Sahne III

Truffaldino: Bu işte bir bit yeniğin var. Üfledi, püfledi, ayak üstü anlattıklarımınla dünyayı karardı adamın. Oysa amacım dayak faslından paçayı kurtarmak, iki bavul dalaveresini örtbas etmektir. Ne varsa o resimde var. Görünce akli başından gitti. Tanıyor anlaşılır. Artık bavulları odalarına götürsem iyi olur. bakarsın yine bir bela gelir başıma. Tamam, öbür efendim geliyor şimdi de.

Beatrice: İnanın bana Sinyor Pantalone, son yolladığım aynalarla balmumları daha fazlaydı.

Pantalone: Çocuklar yanılmış olabilirler. Muhasebeciyle sonuçları gözden geçirip, gerçek sonucu buluruz.

Beatrice: Ben de bizim defterlerdeki durumu çıkarttım. Sizinle karşılaştırsak hangisi doğru belli olur. Truffaldino.

Truffaldino: Efendim.

Beatrice: Bavulumun anahtarı sende mi?

Truffaldino: Bende efendim. Buyurun.

Beatrice: Bavulu niye buraya getirdin?

Truffaldino: İçindekileri havalandırmak için.

Beatrice: Havalandırdın mı?

Truffaldino: Havalandırdım.

Beatrice: Aç da içinde... Bu bavul kimin?

Truffaldino: Bilmiyorum. Birinin herhalde.

Beatrice: İçinde bir not defteri olacak, veriver bana.

Truffaldino: Başüstüne efendim. (kendi kendine) İşler yolunda.

Pantalone: Dediğim gibi yanılmış olabilirler. Ödemeyi elbette yanlış hesaba göre yapacak değiliz.

Beatrice: Belki de doğrudur. Karşılaştırdınca ortaya çıkar.

Truffaldino: Bu mu?

Beatrice: (dikkat etmeden defteri alır, açar) Bu olacak. Hayır bu değil. Kimin bu defter?

Truffaldino: (kendi kendine) tamam işimiz iş yine.

Beatrice: (kendi kendine) Florindo'ya yazmış olduğum mektuplar bunlar. Bu notlar, bu hesaplar onun. Elim ayağım titriyor, dizlerim bağı çözülüyor.

Pantalone: Ne oldu sinyor Federigo? Bir şeyiniz mi var?

Beatrice: Bir şey yok. (yavaşça Truffaldino'ya) Bu defterin benim bavulumda işi ne

Truffaldino? Benim değil ki.

Truffaldino: Bana kalırsa...

Beatrice: Lafı ağzında geveleme de doğruyu söyle.

Truffaldino: Bu defteri bavuluza koyma yüzüzlüğünü gösterdiğim için bağışlayın efendim. Defter benim. Kaybolmasın diye bavula koymuştum. (kendi kendine) ötekine yutturmuştuk, bakarsın bu da yutar.

Beatrice: Peki seninse nasıl oluyor da benim defterim sanıyorsun, tanımıyor musun?

Truffaldino: (kendi kendine) Bu daha uyanık çıktı. O yeni de ondan karıştırdım efendim.

Beatrice: Peki nereden aldın bu defteri?

Truffaldino: Venedik'te bir efendim vardı. Öldü. Ondan kaldı.

Beatrice: Ne kadar oldu öleli?

Truffaldino: Ne bileyim on, on iki gün oluyor.

Beatrice: Nasıl olur? Ben seni Verona'da tutmadım mı?

Truffaldino: İyi ya efendim öldüğü için Venedik'ten dönüyordum.

Beatrice: (kendi kendine) Ne kara bahtım varmış. (Truffaldino'ya) Efendinin uşağı Florindo muydu?

Truffaldino: Evet efendim Florindo'ydu.

Beatrice: Soyadı da Aretusi?

Truffaldino: Aretusi.

Beatrice: Gerçekten öldü mü?

Truffaldino: Hiç kuşkunuz olmasın.

Beatrice: Hangi hastalıktan öldü? Nereye gömüldü?

Truffaldino: Lağımaya düşüp boğuldu. Bir daha çıkmadı.

Beatrice: Ne karaymış alnımın yazısı. Florindo öldü, sevgilim, tek umudum öldü. O öldükten sonra yaşamının ne anlamı var. Hepsini boşmuş hayallerimin. Boşunaymış çabalarım.

Sonuçsuzmuş sevda düşlerim. Yerimi, yurdumu, anamı, babamı bırakıp erkek kılığına girdim.

Tehlikelere göğüs gerdim. Hayatımı ortaya koydum. Hep Florindo için. Florindo ise ölmüş.

Ne tükenmez çilen varmış Beatrice. Kardeşinin ölümü yetmezmiş gibi, şimdi de nişanlından

oldun. Tanrı Federico'dan sonra Florindo'yu da aldı. Madem ki onların ölümüne ben yol

açtım, madem ki suçlu benim, niçin beni cezalandırmıyor? Gözyaşları yararsız, yakınmalar

boş. Florindo öldü. Bu acıya dayanamayacağım. Dünya zindan artık benim için. Onulmaz

derdimle ben de peşinden geliyorum sevgilim. (teleşla odasına girer)

Pantalone: (Beatrice'nin söylediklerinin ve üzüntüsünün şaşkınlığı içindedir) Truffaldino!

Truffaldino: Sinyor Pantalone!

Pantalone: Kadınmış!

Truffaldino: Hatunmuş!

Pantalone: Olur şey değil!

Truffaldino: İnanılır gibi değil!

Pantalone: Aklım canım sana emanet!

Truffaldino: Rezalet bu, rezalet!

Pantalone: Gidip kızıma anlatayım.

(çıkarak)

Truffaldino: Efendim yine iki kişi, ama artık biri dişi.

Sahne IV

Doktor: Şu Pantalone denilen pinpona çok bozuldum. Düşündükçe tepem atıyor.

Pantalone: Sinyor Doktor saygılar sunarım.

Doktor: Nikahı kıydığınızı mı söyleyeceksiniz yoksa? Umrumda bile değil.

Pantalone: Yok canım durun da anlatayım. Allahın cezası.

Doktor: Anlatın başımın belası.

Pantalone: İstiyorsanız oğlunuz kızımın kocası olabilir.

Doktor: Çok duygulandırdınız beni ama zahmet etmeyin. Oğlumun midesi her şeyi kaldırmaz.

Siz yine Torinoluya verin kızınızı.

Pantalone: Torinolunun kim olduğunu bilerseniz bunları söylemezsiniz.

Doktor: Kim olursa olsun. Kızınız onunla görülmüş ya. Et huc suffiçit. (Bu yeter)

Pantalone: Hayır yetmez. Çünkü...

Doktor: Yeter, başka bir şey dinlemek istemiyorum.

Pantalone: Dinlemezseniz kaybedersiniz.

Doktor: Kimin kaybettiğini hep beraber göreceğiz.

Pantalone: Benim kızım onurlu bir kızdır. Onun...

Doktor: Şeytan görsün yüzünüzü
Pantalone: Sizin eşek arısı soksun dilinizi.
Doktor: Ne olacak döne, onursuz ödele. (çıkır)

Sahne V

Pantalone: Ağzımı açtırmadı ki insan kılığına girmiş hayvan sanki. Kadın olduğunu söyleyemedim. Lafı ağzıma tıktı. Tamam şimdi de çıtkırıldım oğlu geliyor. Bakalım o ne cevher yumurtlayacak.
Silvio: (kendi kendine) Pantalone de burada. Şeytan diyor ki saplayıver kılıcı göğsüne.
Pantalone: Size iyi bir haberim var Sinyor Silvio. Tabi babanız gibi kuru gürültü etmeyip beni dinleyecek olursanız.
Silvio: Ne diyeceksiniz? Buyurun.
Pantalone: Kızımın Sinyor Federigo ile evlenmesi suya düştü.
Silvio: Gerçekten mi? Kandırmıyorsunuz ya beni?
Pantalone: Doğru diyorum. Eğer öfkeniz geçtiyse kızım sizinle evlenmeye hazır.
Silvio: Ulu Tanrım. Yeniden yaşama gücü veriyorsun bana.
Pantalone: (kendi kendine) Bereket bu babası gibi hayvan değil.
Silvio: Ama bir erkekle uzun uzadıya konuşmuş bir kızı nasıl bağrıma basacağım.
Pantalone: Uzun lafın kısası Federigo Rasponi'nin kız kardeşiymiş. Beatrice'miş.
Silvio: Ne demek istiyorsunuz bir şey anlamadım.
Pantalone: Kafanız biraz kalın. Bizim Federigo sandığımız Beatrice imiş.
Silvio: Erkek kılığına mı girmiş.
Pantalone: Erkek kılığına girmiş.
Silvio: Şimdi anlıyorum.
Pantalone: Çok şükür.
Silvio: Nasıl oldu? Anlatsanıza.
Pantalone: Önemi yok. Sizi çok iyi anlıyorum. Sevgi ne demek bilirim. Hadi oğlum gidelim. Gelin benimle.

Sahne VI

Otelin birçok kapılı salonu Beatrice ve Florindo, kendilerini öldürmek amacıyla odalarından çıkarlar. İlkine Brighella, ikincisine otel garsonu engel olur. İkisi de birbirini görmeyecek biçimde ilerler.

Brighella: Durun Beatrice.
Beatrice: Bırakın beni ne olursunuz.
Garson: (Florindo'ya) Ne yapıyorsunuz?
Florindo: Çekil karşımdan.
Beatrice: Engel olamazsınız bana.
(İkisi de aynı anda birbirlerini görürler.)
Florindo: Gözlerime inanamıyorum.
Beatrice: Florindo
Florindo: Beatrice
Beatrice: Demek yaşıyorsunuz.
Florindo: Siz de ölmemişsiniz.

Beatrice: Sanki düş görüyorum.

Florindo: Oh, birtanem. (*bıçakları atıp birbirlerine sarılırlar.*)

Sahne VII

Florindo: Ne diye canınıza kıymaya kalktınız?

Beatrice: Öldüğünüzü söylemişlerdi bana.

Florindo: Kim söyledi?

Beatrice: Uşağım.

Florindo: Bende ölüm haberinizi uşağımdan aldım. Öldüğünüze inandırdı beni. Öyle bir üzüntüye kapıldım ki canıma kıymaya karar verdim.

Beatrice: Hep bu defter yüzünden.

Florindo: Benim bavulumdaydı. Sizin elinize nasıl geçti? Evet size verdiğim resim benim cebime nasıl girdiyse bu da o yoldan sizin elinize geçmiş. Bakın, size Torino'da verdiğim resim.

Beatrice: Uşağımız olacak alçakların neler karıştırdıklarını Tanrı bilir. Üzülmemiz, acı çekmemiz hep onların yüzünden.

Florindo: Benimki sizinle ilgili bir sürü ipe sapa gelmez şey anlattı bana.

Beatrice: Bende benzer şeyler dinlemek zorunda kaldım.

Florindo: Neredeler acaba?

Beatrice: Ortalıkta yoklar.

Florindo: Şunları çağırıp bir sorguya çekelim. (*seslenir*) Bakar mısınız kimse yok mu?

Brighella: Buyurun.

Florindo: Uşaklarımız nerde?

Brighella: Bilmiyorum. Aratalım.

Florindo: Hemen buldurup buraya gönderin.

Brighella: Ben yalnızca birini tanıyorum. Garsonlar ikisini de tanıyorlardır. Böyle güle oynaya öldüğünüz için kutlarım sizi. Eğer gömülmeye kararlıysanız, başka bir yer aratın kendinize. Buranın toprağı yaramaz size. Saygılar sunarım. (*çıkarak*)

Sahne VIII

Florindo: Siz de mi bu otel de kalıyorsunuz?

Beatrice: Bu sabah geldim.

Florindo: Bende öyle. Ne tuhaf, daha önce de karşılaşabilirdik.

Beatrice: Daha çekecek çilemiz varmış anlaşılın.

Florindo: Peki kardeşiniz Federigo ne oldu? Öldü mü?

Beatrice: Evet. Olay yerinde son nefesini verdi.

Florindo: Oysa bana onun sağ olduğunu, Venedik'e geldiğini söylemişlerdi.

Beatrice: Beni şimdiye dek Federigo sananlar söylemiştir. Torino'dan bu kılıkla, Federigo adıyla yola çıktım. Sizi...

Florindo: Evet biliyorum. Beni aramak için. Torino'daki uşağınızın yazdığı mektuptan öğrendim her şeyi.

Beatrice: Nasıl geçti elinize o mektup?

Florindo: Bir uşak. Sanırım sizin uşağınız, benimkinden postaneye gitmesini istemiş.

Mektubun üzerinde sizin adınızı görünce dayanamayıp açtım.

Beatrice: Haklısınız seven merak eder.

Florindo: Sizin için kim bilir neler diyorlardır Torino'da?
Beatrice: Torino'ya eşiniz olarak dönersem, söyleyecek bir şeyleri kalmaz.
Florindo: Torino'ya gidemem ki ben. Kardeşinizin ölümünü bana yüklediler.
Beatrice: Venedik'ten bol para ile döneceğiz. Para her şeyi çözer.
Florindo: Uşaklar hala ortada yok.
Beatrice: Acaba ne demeye bizi böyle üzmeye kalkıştılar.
Florindo: Aman sert çıkmayalım. Tatlılıkla alalım ağızlarından lafi.
Beatrice: Öfkemi belli etmemeye çalışacağım.
Florindo: İşte birisi geliyor.
Beatrice: En domuzu bu. Suratından belli.
Florindo: Haksız sayılmazsınız.

Sahne IX

Florindo: Gel gel korkacak bir şey yok.
Beatrice: Bir şey yapmayacağız sana.
Truffaldino: Yediğim sopaların acısı dinmedi hala ama...
Brighella: Bunu bulduk. Öbürünü de bulunca getiririz.
Florindo: Getirin ki yüzleşelim.
Brighella: (*garsona*) Öbürünü tanıyor musunuz siz?
Garson: Hayır.
Brighella: Mutfaktakilere soralım bir tanıyan çıkar elbette. (*çıkır*)
Garson: Bir uşak daha olsaydı ben de bilirdim. (*çıkır*)
Florindo: Hadi anlat bakalım resimle defter nasıl yer değiştirdi? Ne diye öbür rezille birlik olup bizi bu kadar üzdünüz?
Truffaldino: Şşşşt (*ikisine de*) Bir dakika baş başa görüşebilir miyiz sizinle? (*Florido'yu Beatrice'de uzaklaştırarak*) Şimdi her şeyi olduğu gibi anlatacağım. Bakın efendim bütün olup bitenlerde hiçbir günahım yok benim. Her şey Pasquale'nin başının altından çıktı. Şu Sinyoranın uşağı. Eşyaları karıştıran, ben farkına varmadan bavuldakileri öbür bavula koyan hep o. Sonra da benden kendisini ele vermememi istedi. Efendim kovar yoksa dedi. Yufka yüreklinin biriyim zaten ben. Sonra dost hatırı için canımı bile veririm. Durumu düzeltmek için o yalanları uydurdum. Resmin sizin olduğunu, resmi veren kişinin ölümünün sizi bu kadar üzeceğini nerden bilebilirdim. Olup bitenleri anlattım. Dürüst bir insana, efendisine bağlı bir uşağa yaraşır biçimde hem de.
Beatrice: (*kendi kendine*) Amma da uzun sürdü lafi. Dediklerini merak etmeye başladım.
Florindo: Demek o mektubu sana postaneden aldırın Sinyora Beatrice'nin uşağıydı.
Truffaldino: Evet efendim. Pasquale'ydi.
Florindo: Peki ne diye gizledin benden. Ne kadar merak ettiğimi biliyordun.
Truffaldino: Kimseye söylemememi istemişti benden.
Florindo: Kim?
Truffaldino: Pasquale.
Florindo: Peki efendinin sözünü niçin dinlemedin.
Truffaldino: Pasquale'nin hatırı için.
Florindo: Pasquale de sen de öyle bir sopa hak ettiniz ki.
Truffaldino: (*kendi kendine*) Dediğini yaparsa Pasquale'nin payı da bana düşecek.
Beatrice: Bitmedi mi daha?
Florindo: Bunun dediğine göre...

Truffaldino: (*Florindo* 'ya) Ne olursunuz efendim Pasquale'yi ele vermeyin. İsterseniz bütün suçu bana yükleyin.

Florindo: (*Truffaldino* 'ya) Pasquale'yi ne de çok seviyorsun.

Truffaldino: Kardeşim gibi severim. Şimdi sinyoraya gidip kendisini benim yanılttığımı söyleyeceğim. İsterseniz sövüp sayın, isterseniz kemiklerimi kırın ama Pasquale'yi kurtarın.

Beatrice: (*Truffaldino* 'ya) Sinyor Florindo ile ne konuştun uzun uzadıya?

Truffaldino: O sinyorun Pasquale diye bir uşağı var. Salak mı salak. Eşyaları o karıştırdı. Zavallıyı efendisi kapıdışarı etmesin diye o martavalları uydurdum. Sinyor Florindo'ya bütün bunların benim başımın altından çıktığını söyledim.

Beatrice: Yapmadığın bir işi ne diye üstleniyorsun?

Truffaldino: Pasquale'yi çok severim de ondan.

Beatrice: Bu kadarı da fazla doğrusu.

Truffaldino: Ne olursunuz efendim ona bir şey yapmaya kalkmayın.

Beatrice: Kime?

Truffaldino: Pasquale'ye.

Beatrice: İkiniz de düzenbazsınız.

Truffaldino: Allah ömürler versin efendim.

Florindo: Bu işi bırakalım artık Sinyora Beatrice. Belli ki kötü niyet gütmemişler. Gerçi kulaklarından çekilmeyi hak ettiler ama birbirimize kavuşmamızın şerefine olup bitenleri bağışlayalım.

Beatrice: Haklısınız. Benim Sinyor Pantalone'ye gitmem gerek. Siz de gelir misiniz?

Florindo: Seve seve gelirim. Yalnız bir bankere sözüm var. Siz gidin ben sonra gelirim.

Beatrice: Öyleyse ben gidiyorum. Sizi Sinyor Pantalone'de beklerim.

Florindo: Sinyor Pantalone'nin evini bilmiyorum ama.

Truffaldino: Ben biliyorum efendim. Sizi götürürüm.

Beatrice: Ben gidip giyineyim. Öyle acı çektim ki sizin yüzünüzden sevgili Florindo. (*odasına girer*)

Sahne X

Florindo: Bende öyle sevgili Beatrice.

Truffaldino: Bakın efendim. Pasquale ortada yok. İzin verirsiniz sinyora Beatrice'in giyinmesine yardım edeyim.

Florindo: Git tabi iyi olur.

Truffaldino: (*kendi kendine*) Lafazanlıkta, kalpazanlıkta, oyunbozanlıkta, mabeyincibaşı bile aşık atamaz artık benimle.

Sahne XI

Florindo: İnanılmaz olaylar yaşadık gün boyunca. Gözyaşlarının, üzüntülerin, umutsuzlukların ardından sevinç geldi. Gözyaşları kahkahaya dönüşünce çekilenler unutuluyor. Kahkahaların gözyaşlarına dönüşmesini ise Tanrı kimseye vermesin.

Beatrice: Ben hazırım.

Florindo: Bu kılığı ne zaman değiştireceksiniz?

Beatrice: Niye yakışmıyor mu?

Florindo: Size yakışan etekle bluz. Güzelliğinizi böyle gizlemeye hakkınız yok.

Beatrice: Sinyor Pantalone'de bekleyeceğim. Truffaldino getirir sizi.

Florindo: Bankeri biraz daha beklerim. Gecikirse kendi bilir.
Beatrice: Ne kadar çabuk gelerseniz beni o kadar çok seviyorsunuz demektir.
Truffaldino: Sinyora hizmet etmek için burada kalayım mı?
Beatrice: Evet kal. Sinyor Pantalone'nin evine götüreceksin.
Truffaldino: Başüstüne.
Beatrice: Ne derse yap. Sakın utandırma beni. (kendi kendine) Canımdan çok seviyorum onu.
(çıkır)

Sahne XII

Truffaldino: Gördünüz mü hala ortalarda yok. Efendisi giyinip kuşanıp sokağa çıktı. O hala ortalarda yok.
Florindo: Kimden söz ediyorsun?
Truffaldino: Pasquale'den. İyi çocuktur, has çocuktur ama dalgacıdır biraz. Nerde benim gibi iki uşağın yerini tutacak eli çabuk uşak.
Florindo: Gel de giyinmeme yardım et birazdan banker gelecek.
Truffaldino: Duyduğuma göre Sinyor Pantalone'nin evine gidecekmışsiniz efendim.
Florindo: Evet ne olmuş?
Truffaldino: Sizden bir isteğim olacak efendim.
Florindo: Aslında hak ettin bunu.
Truffaldino: Zaten biliyorsunuz ne olduysa Pasquale'in yüzünden oldu.
Florindo: Nerde kuzum bu Pasquale? Hiç görmeyecek miyiz yüzünü?
Truffaldino: Birazdan gelir. Demek sizden bir istekte bulunabilirim, öyle mi efendim?
Florindo: Ne istiyorsun?
Truffaldino: Ben de sevdalandım.
Florindo: Sevdalandın mı?
Truffaldino: Evet efendim. Sinyor Pantalone'nin hizmetçisini seviyorum. Sizden isteğim...
Florindo: Benimle ilgisi ne bu işin?
Truffaldino: Sizinle bir ilgisi var demiyorum. Ama uşağınız olduğuma göre, Sinyor Pantalone'den kızı istemek size düşüyor.
Florindo: Bakalım kız da seni istiyor mu?
Truffaldino: Dünden razı. Sinyor Pantalone'den istemeye kaldı iş.
Florindo: Olur, isteriz. Peki, ama karını neyle geçindireceksin.
Truffaldino: Elimden geleni yaparım. Pasquale de yarım eder.
Florindo: Pasquale'den yardım bekleyecek yerde kafanı çalıştır, kafanı.
Truffaldino: Zaten kafamı şu aralar çalıştırmazsam, bir daha hiç çalıştıramam efendim.

Sahne XIII

Pantalone: Hadi Clarice, bırak inadı. Görmüyor musun, Sinyor Silvio pişman olmuş, özür diliyor. Eğer bir kusuru varsa nedeni sana olan sevgisi. Ben çoktan bağışladım hatasını, sen de bağışla.
Silvio: Çektiğim acının derecesini, kendi acınızla karşılaştırarak ölçebilirsiniz. Tanrı mutlu olmamızı istiyor bizim. Karşı gelmeyin bu isteğe. Öç alma duygunuz gölge düşürmesin en mutlu günümüze.
Doktor: Oğlumun dileğine ben de katılıyorum. Sevgili gelinim, acıyın zavallıya. Az kaldı aklını oynatacaktı.

Smeraldina: Hadi efendim, aldırmayın. Erkeklerin hepsi acımasızdır. Kendilerine bağlanmamızı isterler. Biraz kuşkulandılar mı yapmadıkları kalmaz. Nasılsa birinden birine varacaksınız. Bana sorarsanız, ilaç içecek hastalara dendiği gibi, madem hapı yutacaksınız, yutun da bitiversin şu iş.

Pantalone: Duydun mu? Smeraldina evliliğe ilaştır diyor. Zehirmiş gibi davranma.

Doktor: Hayır, hayır. Ne zehirdir, ne ilaç. Evlilik şerbeti şerbet.

Silvio: Sevgili Clarice. Neden ağzınızdan tek bir söz çıkmıyor? Cezalandırılmayı hak ettiğimi biliyorum. Ama ne olur susarak değil, konuşarak cezalandırın beni.

Clarice: Gaddar.

Silvio: Benden öç almak için canımı isteyin, seve seve akıtayım. Oh Tanrım, damarımdaki kan yerine gözlerimden yaşlar boşanıyor. (ağlar)

Clarice: (daha yumuşak) Gaddar.

Pantalone: Gelin buraya (Silvio'nun elinden tutar) Siz de gelin buraya (Clarice'in elinden tutar) Hadi yeniden elele verin barışın, ağlamayı bırakın. Bitirin şu işi. Tanrı sizinle birlikte olsun. (İkisinin ellerini birleştirir)

Doktor: Sonunda oldu.

Smeraldina: Oldu oldu.

Silvio: Hadi Clarice ne olursunuz.

Clarice: Gaddar.

Silvio: Sevgilim.

Clarice: Canavar.

Silvio: Güzelim.

Clarice: Köpek.

Silvio: Meleğim.

Clarice: Ah!

Pantalone: Az kaldı.

Silvio: Tanrı aşkına bağışlayın beni.

Clarice: Madem ısrar ediyorsunuz öyle olsun.

Pantalone: Dememiş miydim?

Doktor: Gördün mü Silvio. Bağışladı seni.

Smeraldina: Hasta hazır yutturun hapını.

Sahne XIV

Brighella: İzninizle gelebilir miyim?

Pantalone: Gelin bakalım Sinyor Brighella. Gelin sağdıcım. Siz değil miydiniz o yalanlara beni inandıran, o adamın Sinyor Federigo olduğunu söyleyen?

Brighella: Benim yerime kim olsa aldanırdı aziz sinyor. İki kardeş bir elmanın yarısı gibi birbirine benziyor. O giysilerle kellemi ortaya koyardım o diye.

Pantalone: Neyse her şey geçti artık. Yeni bir haber var mı?

Brighella: Sinyora Beatrice burada sizi görmek istiyor.

Pantalone: Buyursun gelsin.

Clarice: Zavallı Sinyora Beatrice. Durumunun düzelmiş olmasına sevindim.

Silvio: Acıyor musunuz ona?

Clarice: Tabii.

Silvio: Peki bana?

Clarice: Gaddar.

Pantalone: Duyuyor musunuz nasıl cilveleşiyorlar.

Doktor: Benim oğlum tatlı dillidir.
Pantalone: Benim kızım da yufka yürekli...
Smeraldina: Onu bunu bilmem ikisi de rolünü iyi yapıyor.

Sahne XV

Beatrice: Özur dilemeye, beni bağışlamanızı istemeye geldim. Benim yüzümden sıkıntılarınız oldu.
Clarice: Bırakın bunları dostum, gelin buraya. (*Beatrice'i kucaklar*)
Silvio: Yoo!
Beatrice: Ne var? Bir kadını kucaklayamaz mı?
Silvio: Bu kılığı yadırgıyorum ama.
Pantalone: Doğrusu Sinyora Beatrice, bu yaşta bir kadın olarak çok yüreklisiniz.
Doktor: Üstelik becerikli de.
Beatrice: Sevgi insanın gözünü karartıyor.
Pantalone: Sevdiđinize kavuşmuşsunuz öyle mi?
Beatrice: Evet Tanrı bugünü de gösterdi bana.
Doktor: Dillere destan olacaksınız.
Beatrice: Bırakın bu süslü övgüleri.
Silvio: Herkesin işine karışmayın babacığım. Mutluluđumu bütün dünya ile paylaşmak istiyorum. Kıyılacak başka nikah varsa kıyılsın.
Smeraldina: Benimki var efendim.
Silvio: Kiminle?
Smeraldina: Karşıma çıkacak ilk erkekle.
Silvio: Çıksın öyleyse. Ben hazırım.
Clarice: Neye hazırsınız?
Silvio: Çeyize katkıda bulunmaya.
Clarice: Sizin katkınıza gerek yok.
Smeraldina: Kiskanmaya başlıyor. Tadınız şimdiden aldı anlılan.

Sahne XVI

Truffaldino: Allah ömürler versin efendim.
Beatrice: Sinyor Florindo nerede?
Truffaldino: Burada, izin verirseniz gelecek.
Beatrice: Ne dersiniz Sinyor Pantalone? Gelsin mi Sinyor Florindo?
Pantalone: Dostunuz o mu?
Beatrice: Evet niřanlım.
Pantalone: Buyursun öyleyse.
Truffaldino: Merhaba güzelim.
Smeraldina: Merhaba esmerim.
Truffaldino: Konuşuruz.
Smeraldina: Neyi?
Truffaldino: Eğer istersen...
Smeraldina: Niye istemeyeyim?
Truffaldino: Konuşuruz.
Smeraldina: (*Clarice'e*) Efendim bu sinyorların da izniyle, sizden bir istekte bulunacağım.

Clarice: Ne istiyorsun?

Smeraldina: Ben de kadını. Benim de geleceğimi düşünmem gerek. Sinyora Beatrice'in uşağı beni istiyor. Siz efendisine söyleyecek olursanız izin verir. Ev bark sahibi olurum ben de.

Clarice: Tabii sevgili Smeraldina. Seve seve yaparım. Beatrice ile yalnız kalır kalmaz söylerim.

Son Sahne

Florindo: Saygılar sunarım sinyorlar. (*Pantalone*'ye) Ev sahibi siz misiniz?

Pantalone: Evet efendim.

Florindo: Başından neler geçtiğini bildiğiniz Sinyora Beatrice'in de onayıyla bir istekte bulunmaya geldim sizden.

Pantalone: Sizi tanıdığımıza çok mutluyum, isteğinizi yerine getirmek ayrı bir mutluluk olacak benim için.

Florindo: Sinyora Beatrice eşim olacak. Nikahımızı kıymayı kabul ederseniz bizi onurlandırmış olursunuz.

Pantalone: Hemen vakit geçirmeden yapalım ne yapılacaksa, hadi uzatın ellerinizi.

Florindo: Ben hazırım Sinyora Beatrice.

Beatrice: Ben de hazırım Sinyor Florindo.

Smeraldina: Aa, hiç de nazlanmıyor.

Pantalone: Hesapları sonra kapatırız. İlkin siz hesabınızı yola koyun, bizimkini nasıl olsa yola koyarız.

Clarice: Çok sevindim, kutlarım.

Beatrice: Teşekkür ederim.

Silvio: (*Florindo*'ya) Beni tanıdınız mı?

Florindo: Evet tanıdım. Düello etmek istiyordunuz değil mi?

Silvio: İstemek ne demek, ettim de. (*Beatrice*'i işaret ederek) İşte kılıcımı elimden düşüren. Az kalsın öldürüyordu beni.

Beatrice: Ne öldürmesi. Yeniden hayata kavuşturdum sizi.

Silvio: Doğru haklısınız.

Clarice: Benim sayemde ama...

Silvio: Evet öyle.

Pantalone: Artık her şey yoluna girdi.

Truffaldino: Ama bir eksik daha var.

Pantalone: Neymiş o?

Truffaldino: (*Florindo*'ya) İzin verirseniz iki çift sözüm var size.

Florindo: Ne diyecektin?

Truffaldino: Hani bana bir söz vermiştiniz.

Florindo: Ne sözü vermiştim?

Truffaldino: Sinyor Pantalone'den Smeraldina'yı isteyecektiniz ya benim için.

Florindo: Evet hatırladım. Şimdi isterim.

Truffaldino: Kendi mürüvetimi de göreyim bari.

Florindo: Sinyor Pantalone, gerçi sizinle yeni tanıştık ama, yine de bir istekte bulunma cesaretini göstereceğim.

Pantalone: Buyurun. Elimde olan bir şeyse hemen yerine getiririm.

Florindo: Uşağım hizmetçinizle evlenmek istiyor. Sizce bir sakıncası var mı?

Smeraldina: Hoppala, bir kısmetim daha çıktı. Bari tanıdık biri olsa.

Pantalone: Ne sakıncası olacak? Sen ne diyorsun bu işe?

Smeraldina: Bilmem ki, rahat ettireceğini bilsem...

Pantalone: Uşağınız nasıl bir adam?

Florindo: Gerçi işe başlayalı çok olmadı ama, güvenilir birisi üstelik becerikli de.

Clarice: Siz benden önce davrandınız Sinyor Florindo. Ben de Smeraldina'nın Sinyora Beatrice'in uşağıyla evlenmesini önerecektim. Madem ki uşağınıza istiyorsunuz, bana yapacak bir şey kalmıyor.

Florindo: Yo, olmaz. Sizin de böyle bir isteğiniz varsa, ben isteğimi geri alıyorum. Öncelik sizin.

Clarice: Benim yüzümden bu işten vazgeçmenize izin veremem. Hem benim kimseye verilmiş sözüm de yok. Siz yineleyin önerinizi.

Florindo: Gerçekten çok nazıksınız. Sinyor Pantalone demin dediklerimi söylememiş sayın.

Uşağım için hiçbir istekte bulunmadım. Dahası evlenmesine izin vermiyorum.

Clarice: Sizin evlenmiyorsa, öbür uşak da evlenemez. Eşitlik bozulur yoksa.

Truffaldino: Nezaket uğruna karısız kalacağız.

Smeraldina: Kadere bakın, iki kısmetim de gürültüye gidiyor.

Pantalone: Uzatmayalım da işi tatlıya bağlayalım. Bu kızcağzı kocaya varmak istiyor.

Birinden birine vrelim olsun bitsin.

Florindo: Benim uşağımla olmaz. Sinyora Clarice'e haksızlık edilmesine göz yumamam.

Clarice: Ben de aynı şeyin Sinyor Florindo'ya yapılamasına izin vermem.

Truffaldino: Bu işi olsa olsa ben düzeltirim efendim. Sinyor Florindo, Smeraldina'yı kendi uşağınız için istemediniz mi?

Florindo: Evet.

Truffaldino: Peki siz Sinyora Clarice, Smeraldina'yı Sinyora Beatrice'in uşağına vermek istemiyor musunuz?

Clarice: Evet verecektim.

Truffaldino: Madem ki öyle, uzat bana elini Smeraldina.

Pantalone: Ne diye uzatacakmış elini sana?

Truffaldino: Çünkü ben hem Sinyor Florindo'nun hem de Sinyora Beatrice'in uşağı.

Florindo: Nasıl?

Beatrice: Ne dedin?

Truffaldino: Biraz sakın olalım. Smeraldina'yı Sinyor Pantalone'den istemenizi kim istedi sizden?

Florindo: Sen.

Truffaldino: Peki siz Sinyora Clarice, Smeraldina'yı kime vermeye hazırlanıyordunuz?

Clarice: Sana.

Truffaldino: Smeraldina benimdir öleyse.

Florindo: Sinyora Beatrice sizin uşağınız nerede?

Beatrice: İşte burada, Truffaldino.

Florindo: Truffaldino mu? Nasıl olur, benim uşağım o.

Beatrice: Sizin Pasquale değil mi?

Florindo: Pasquale mi? Sizin uşağınız değil mi Pasquale?

Beatrice: Bakın şunun çevirdiği dolaplara.

Truffaldino: Allah uzun ömürler versin efendim.

Florindo: Seni rezil seni.

Beatrice: Seni safil seni.

Florindo: Demek ikimize birden uşaklık ettin ha.

Truffaldino: Evet efendim. At binenin, kılıç kuşananın, iki efendi de akıllı uşağın. Aslında ince eleyip sık dokumadan girdim bu işe. Çok sürmedi ama şu tazeye gönlümü kaptırıp da her

şeyi açıklamasaydım, kimsenin ruhu bile duymayacaktı. Çok çektim, çok da kusur işledim. Umarım durumum efendilerimce dikkate alınır, her ne ettimse bağışlanır.

SON

5. SONUÇ

Bahçeşehir Üniversitesi İleri Oyunculuk Yüksek Lisans programı tezinde incelediğim Carlo Goldoni'nin "İki Efendinin Uşağı" adlı oyununda Beatrice karakteri incelenmiştir. Bu hususta oyunun tümünün genel bir analizi yapılmış, oyunun yazarı ve türü hakkında detaylı bilgiler sunulmuştur ve Beatrice karakterinin oyunun sürecindeki etkisi incelenmiştir.

Oyunun tümü incelendiğinde; yazarın İki Efendinin Uşağı'nda, paranın en geçerli "değer" olduğu, ilişkileri paranın belirlediği, aşkların bile alınıp satılabildiği bir dünya sergilemekte olduğu görülür. Oyunda yer alan birçok replikte paranın yaşamak için önemli bir değer olduğu vurgulanmaktadır. Oyun içerisindeki sevgi dolu ikili ilişkilerde bile, sahip olunan zenginlik ve para miktarı sevgi kavramına yardımcı olmaktadır. Karakterler bu doğrultuda yaşamlarına devam edebilmektedir.

Nitekim incelenen Beatrice karakteri de bahsedilen karakterlerden biridir. Venedik'e gelişinin iki sebebinden birinin; abisi Federigo'nun, Pantalone'den alacağı paraya sahip olmak istemesi olduğu düşünülürse, yukarıda sözü edilen düşünceler desteklenmektedir. Bunun dışında sevdiği adam Federigo ile bir diyalogunda yine "para her şeyi çözer" cümlesi kurmaktadır.

Bu düşünceden yola çıkılarak; paranın pusulası hangi yönü gösterirse aşklar o tarafa gitmekte, aşklar buluşsa bile kazanan hep aynı olmaktadır. Sadece çıkar için "uydurulmuş" bir yalan bile her şeyi değiştirebilmekte ve yaşamın akışında belirleyici olabilmektedir.

Sonuç olarak para kavramı gerek günlük ilişkilerdeki, gerekse sevgi konusundaki tüm sorunların çözüm kaynağı olarak gösterilmektedir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Rudlin, J., 1997, *Commedia Del Arte Oyuncular İçin El Kitabı*, Mitos Boyut, İstanbul

Nutku, Ö., 2002, *Sahne Bilgisi*, Kabalcı Yayınevi, İstanbul

Stanislavski, K., 1996, *Bir Karakter Yaratmak*, Papirüs Yayınları, İstanbul

Goldoni, C., 2008, *İki Efendinin Uşağı*, Mitos Boyut Tiyatro Yayınları, İstanbul

Goldoni, C., 1949, *Sayfiye Dönüşü*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara

Sürelî Yayınlar

Çalışlar, A., 1995, *Tiyatro Ansiklopedisi*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara